

RUIMTELIJK EN FUNCTIONEEL PROGRAMMA VAN EISEN

CULTUURCLUSTER “DE MOLENBERG” DELFZIJL
VERSIE 0.11 (CONCEPT)

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	6
1.1	Doel van het programma van Eisen	6
1.2	Gevolgde werkwijze	6
1.3	Leeswijzer	7
2.	Projectdefinitie	8
2.1	Kaders	8
2.2	Doelstellingen voor het project	9
2.3	Het project in breder verband	9
2.4	Projectuitgangspunten	10
2.4.1	Kwaliteit	10
2.4.2	Onderhoud , bedrijfsvoering en Exploitatie	11
2.4.3	Duurzaamheid en milieu	11
2.5	Projectorganisatie	12
2.5.1	Besluitvorming	14
2.5.2	Bouworganisatievorm	14
2.5.3	Eigendom en beheer	15
3.	Gebruikersprofiel	16
3.1	Missie en Visie van het Cultuurcluster Molenberg	16
3.1.1	Wie wij zijn	16
3.1.2	Hoe wij samen het cultuurcluster De Molenberg zien	17
3.2	Huidige huisvestings situatie	17
3.2.1	Theater De Molenberg	17
3.2.2	Bibliotheek	19
3.2.3	IVAK	19
3.3	Activiteiten binnen het Cultuurcluster	20
3.3.1	Theater De Molenberg	20
3.3.2	Bibliotheek	22
3.3.3	IVAK	24
3.3.4	Gezamenlijke activiteiten	25
3.3.5	Gebruikstijden	26
3.3.6	Doelgroepen	26
3.3.7	Bezoekersaantallen	27
3.4	Organisatie en Formatie	28
3.4.1	Theater De Molenberg	28
3.4.2	Bibliotheek	28
3.4.3	IVAK	28
4.	Beeldverwachting en Omgeving	29

4.1	Locatie	29
4.2	Sfeer	29
4.3	Stedenbouwkundige randvoorwaarden	29
4.3.1	Kaders	29
4.3.2	Footprint	30
4.3.3	Bereikbaarheid en aanrijroute	30
4.3.4	Parkeren bezoekers en medewerkers	30
4.4	Verschijningsvorm Exterieur	30
4.5	Uitstraling en sfeer interieur	30
4.5.1	Theater	30
4.5.2	Bibliotheek en IVAK	31
4.6	Bevindingen vanuit bezoek referenties	31
4.7	Bijzondere eisen en aandachtspunten	32
4.7.1	Daglicht en kunstlicht	33
4.7.2	Akoestiek	33
4.7.3	Comfort	34
5.	Ruimtelijke Eisen	35
5.1	Bepaling ruimtebehoefte	35
5.2	Kritische maatvoeringen	35
5.3	Ruimteclusters	35
5.4	Relaties tussen functies	35
6.	Functionele Eisen op ruimteniveau	36
6.1	Eisen per functie (zoals genoemd in de ruimtestaat)	36
6.1.1	Theater	36
6.1.2	Bibliotheek	42
6.1.3	IVAK	43
7.	Eisen vanuit beheer en exploitatie	45
7.1	Toegankelijkheid	45
7.1.1	Personen	45
7.1.2	Aanvoer	45
7.1.3	Afvoer	45
7.2	Oriëntatie	46
7.3	Veiligheid	46
7.3.1	Gebruiksveiligheid	46
7.3.2	Sociale Veiligheid	47
7.3.3	Inbraakveiligheid	47
7.3.4	Brandveiligheid	47
7.4	Flexibiliteit	48
7.4.1	Uitbreidbaarheid	48
7.4.2	Aanpasbaarheid	48

7.4.3	Multifunctionaliteit	48
7.5	Beheer	49
8.	Bijlagen	50
8.1	Bijlage: Programma van Eisen theatertechniek	51
8.2	Schematische afbeelding grote zaal	52
8.3	Schematische afbeelding toneeltoren (grote zaal)	53
8.4	Schematische afbeelding kleine zaal	54
8.5	Stedenbouwkundige situatie (schets)	55
8.6	Stedenbouwkundige situatie (luchtfoto)	56
8.7	Demarcatie huur versus bedrijfsvoorzieningen	57
8.8	Relatieschema	59

Colofon:

Ruimtelijk en functioneel programma van eisen; cultuurcluster "De Molenberg" Delfzijl

Versie:	Datum:	Wijzigingen:
Versie 0.1	opgesteld 02-08-2019	1 ^e ruwe versie opgesteld R.Siebring
Versie 0.2	opgesteld 23-08-2019	commentaar Dick Janssen verwerkt
Versie 0.3	opgesteld 29-08-2019	commentaar Louis Janssen (Theateradvies) verwerkt
Versie 0.4	opgesteld 03-09-2019	relatieschema ingevoegd
Versie 0.5	opgesteld 13-09-2019	commentaar Ilona Ebels verwerkt
Versie 0.6	opgesteld 13-09-2019	commentaar Harry Koning verwerkt
Versie 0.7	opgesteld 17-09-2019	gezamenlijke visie ingevoegd (versie 12-09-2019)
Versie 0.8	opgesteld 20-09-2019	conclusies projectgroep 19-09-2019 verwerkt
Versie 0.9	opgesteld 21-10-2019	tekst IVAK aangepast o.b.v. mail Harry Koning d.d. 09-10-2019
Versie 0.10	opgesteld 24-10-2019	PvE aangepast aan programma in 2 bouwvolumes
Versie 0.11	opgesteld 08-11-2019	commentaar Ilona Ebels verwerkt. Danszaal en kleedkamer IVAK verwijderd.

Auteurs:

René Siebring, *abcnova*

1. Inleiding

In de afgelopen jaren is onderzoek gedaan naar de toekomst van theatercomplex De Molenberg in Delfzijl. Na onderzoek naar de wijze waarop deze cultuurfunctie ook in de toekomst gegarandeerd zou kunnen worden is een drietal scenario's onderzocht waarbij het gebouw voor kortere (10 jaar) of lagere (25 jaar) termijn aangepast zou worden of waarbij door sloop-nieuwbouw de functie, samen met de Bibliotheek en gebruik door het IVAK voor langere tijd (40 jaar) zeker gesteld kan worden. Nadat door de toezegging van gelden door het Nationaal Programma Groningen de sloop-nieuwbouwvariant haalbaar bleek heeft de raad op 11 juli ingestemd met het uitwerken van het programma van eisen voor sloop-nieuwbouw van een Cultuurcluster en het beoordelen van de haalbaarheid van realisatie van het plan binnen een totaal investeringsbudget van maximaal euro 21,5mio (excl BTW). Daarbij is besloten een vervangende huisvesting voor kledingbank Maxima, die nu in het theatercomplex is gevestigd en een specifieke oefenruimte voor de biljartvereniging buiten de scope van het project gehouden. Voor deze functies zal lopende de ontwikkeling van het project vervangende huisvesting moeten worden gevonden. Voorliggend PvE is het product dat is opgesteld om te kunnen beoordelen wat de wensen en eisen zijn ten aanzien van de bebouwing, of deze gerealiseerd kunnen worden binnen het eerder bepaalde budget en het zal, na vaststelling van dit programma van eisen, de basis vormen voor het ontwerpproces. Bij de overleggen die hebben geleid tot dit PvE is uitgebreid gesproken over de betekenis van de term Cultuurcluster. Uiteindelijk is besloten invulling te geven aan dit begrip door de functies Theater, Bibliotheek en IVAK niet persé in 1 bouwvolume, maar wel direct in elkaars nabijheid te ontwikkelen waarbij de afstand tot elkaar zo gering is dat dit niet of nauwelijks belemmeringen biedt ten aanzien van gezamenlijke activiteiten. De partijen zijn daarbij wel verantwoordelijk voor beheer en programmering binnen hun eigen deel van het cultuurcluster en deze delen kunnen een eigen ontsluiting en adres hebben.

1.1 Doel van het programma van Eisen

Het programma van Eisen beschrijft de ruimtelijke en functionele eisen die de drie toekomstige gebruikers stellen aan hun huisvesting binnen Cultuurcluster. De drie toekomstige gebruikers bestaan uit theater De Molenberg, de Bibliotheek Delfzijl en Stichting IVAK, een culturele netwerkorganisatie. Beschrijving van deze eisen is enerzijds een eerste stap om te komen tot uiteindelijke realisatie van het cultuurcluster. Het vormt de basis voor ontwerpende partijen om een ontwerp te kunnen maken dat is afgestemd op het beoogde gebruik. Daarnaast zal het dienen om een beter onderbouwde investeringskostenbegroting op te stellen dan tot op heden, alleen op basis van een verondersteld oppervlak, mogelijk was. Door het gewenste oppervlak beter te definiëren en de functionele eisen daarbij te benoemen, is een kostendeskundige beter in staat om een betrouwbare kostenraming te maken.

In een later stadium zal het ruimtelijk en functioneel PvE worden uitgebreid met een technisch programma van eisen waarin aangegeven wordt welke technische eisen het gebruik stelt aan het gebouw. Voor de theaterfunctie zal daarnaast een specifiek theater technisch programma van eisen worden opgesteld.

1.2 Gevolgde werkwijze

Het vertrekpunt voor het PvE wordt gevormd door de programma's van eisen die in een eerder stadium zijn gemaakt door de verschillende gebruikers op het moment dat er onderzoek werd gedaan naar hergebruik van het bestaande gebouw "de Molenberg". Nadat besloten is om een sloop-nieuwbouwvariant uit te werken is aan de gebruikers gevraagd om deze PvE's te actualiseren aan de hand van deze hernieuwde vraag. Bij deze actualisatie heeft voor het theater- en congresdeel afstemming

plaatsgevonden met diverse interne afdelingen (techniek, horeca, administratie en schoonmaak). Ook is de gebruikers gevraagd om na te denken welke kansen er zijn binnen de samenwerking binnen het cultuurcluster en wat dit betekent voor het gebruik van ruimten wanneer de functies binnen één bouwvolume zouden worden gerealiseerd. De stedenbouwkundige context, de noodzaak om snel een aanvang te kunnen maken met nieuwbouw van vooral het theater en een afweging tussen synergiemogelijkheden enerzijds en de mogelijke wederzijdse belemmeringen anderzijds hebben er toe geleid dat uiteindelijk is besloten te opteren voor een programma in meerdere bouwvolumes, hetgeen in dit PvE is verwerkt. In de vorm van workshops met de individuele gebruikers zijn de concept PvE's verdiept en verscherpt en geïntegreerd in voorliggend PvE.

1.3 Leeswijzer

Het PvE is in principe opgebouwd van grof naar fijn, van generiek naar specifiek. Na de inleiding in dit hoofdstuk volgt in hoofdstuk 2 informatie over de projectdoelstellingen, -kaders en -organisatie. Vervolgens beschrijft hoofdstuk 3 de gebruikers van het toekomstige cultuurcluster, zowel individueel als in hun beoogde samenwerking. Hoofdstuk 4 beschrijft de verwachtingen die de gebruikers hebben bij de wijze waarop het gebouw zich presenteert naar de omgeving en de uitstraling die het gebouw van binnen heeft. In hoofdstuk 5 wordt aangegeven welke ruimtelijke eisen worden gesteld, hoe ruimten met elkaar in verband staan en wat belangrijke routes zijn binnen het cultuurcluster. Vervolgens worden in hoofdstuk 6 functionele eisen benoemd. We kijken hier eerst naar een aantal bij elkaar horende ruimten en vervolgens naar een aantal bijzondere ruimten die bijzondere eisen stellen. Tenslotte geeft hoofdstuk 7 de eisen weer die vooral in verband staan met het goed kunnen exploiteren en beheren van het cultuurcluster na oplevering.

In verband met de leesbaarheid wordt in de vorm van bijlagen een aantal onderbouwende stukken verstrekt. Deze zijn te raadplegen wanneer meer gedetailleerde onderbouwingen gewenst zijn.

2. Projectdefinitie

In dit hoofdstuk wordt informatie gegeven over de projectdoelstellingen en de relatie van het project binnen het grotere geheel van projecten in Delfzijl.

2.1 Kaders

In de afgelopen jaren is een begin gemaakt met de planvorming voor het deelgebied Centrum Zuidoost waarvan plein De Molenberg deel uitmaakt. Hierbij is ook een onderzoek gedaan naar de toekomst van cultuurcluster de Molenberg in de vorm van het "onderzoek haalbaarheid cultuurcluster De Molenberg Delfzijl", De Creatie Krachtcentrale, Juni 2018. Mede op basis van dit plan zijn eind november 2018 in de raad drie scenario's besproken voor de toekomst van theater De Molenberg. Deze scenario's waren:

- Scenario 1: aanpassingen aan de basisvoorzieningen met een levensduur van 10 jaar
- Scenario 2: aanpassingen aan de bestaande bouw met een levensduur van 25 jaar
- Scenario 3: sloop en vervangende nieuwbouw met een levensduur van 40 jaar.

Scenario 3 had de voorkeur van de raad, maar realisatie van dit scenario zou alleen haalbaar zijn wanneer aanvullende financiële middelen zouden kunnen worden verkregen. Na toezegging van 10,5mio aanvullende financiering voor deelgebied 3 (De Molenberg) van de Gebiedsontwikkeling Centrum Zuidoost vanuit het Nationaal Programma Groningen is een voorstel ter besluitvorming uitgewerkt voor scenario 3. Op basis van dit voorstel heeft de raad op 11 juli ingestemd met de verdere uitwerking van het toekomstscenario voor het complex De Molenberg¹.

Deze verdere uitwerking bestaat uit het opstellen van een programma van eisen en een financiële beoordeling van de haalbaarheid binnen een investeringsbudget van 21,5mio (excl. BTW). Dit investeringsbudget is bepaald op basis van een globale investeringskostenberekening, uitgaande van een bruto vloeroppervlak van het complex van 4.850m², overeenstemmend met het globale ruimtelijke Programma van Eisen zoals opgesteld t.b.v. het scenario-onderzoek.

Doelstelling van de gemeente dat de totale kasstromen gelijk blijven waarmee de nieuwbouw ten opzichte van de andere scenario's, waarbij de kasstromen zouden stijgen, een verantwoorde investering blijft. Door de aard van de activiteiten bestaan de kasstromen uit kapitaallasten, onderhoud en exploitatiekosten van het gebouw, huur en subsidies. Wanneer kaders ter discussie worden gesteld, zal dus altijd moeten worden onderzocht welke gevolgen deze afwijkingen hebben voor deze kasstromen, en zullen deze wijzigingen moeten worden voorgelegd aan de ambtelijke opdrachtgever en, zo nodig, aan de raad.

Ten aanzien van de planning is al doel gesteld om medio 2021 een aanvang te maken met de sloop en vervolgens nieuwbouw van het complex. Dit zou moeten resulteren in een ingebruikname voor de start van het theaterseizoen 2023-2024. Deze planning leidt ertoe dat tenminste 2 theaterseizoenen geen voorstellingen kunnen plaatsvinden in De Molenberg. Het theater onderzoek daarvoor op dit moment de mogelijkheden om als "reizend theater" tijdelijk haar activiteiten voort te zetten. De bibliotheek zoekt ook voor een periode van 2 jaar naar een tijdelijke huisvesting, passend bij haar veranderende rol en taken. Het IVAK maakt nu nog

¹ Zie B&W-voorstel "Sloop-nieuwbouw complex De Molenberg" zoals ingebracht in de raadsvergadering van 11 juli 2019

geen gebruik van ruimten binnen het bestaande complex en zij blijft dus gebruik maken van de locaties die zij nu gebruikt tot het cultuurcluster gereed is gekomen.

2.2 Doelstellingen voor het project

Het doel van het project is om binnen een overeengekomen budgettair kader een duurzaam, veilig en toekomstbestendig complex te realiseren aan de Zuidoostwand van plein De Molenberg waarbinnen tenminste de activiteiten van het theater, de bibliotheek en het IVAK voor de komende tientallen jaren op een verantwoorde wijze kunnen plaatsvinden. Daarmee beoogd de gemeente een positieve impuls te geven aan de omvang en kwaliteit van het cultuuraanbod. Het gebouw of de gebouwen dienen onder andere de samenwerking van de partijen die hiervoor verantwoordelijk zijn te faciliteren. Dit PvE is opgesteld door een projectgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van gemeente, theater, bibliotheek en IVAK. Waar gesproken wordt over “we”, wordt deze projectgroep bedoeld. Naast het cultuurcluster, waarop dit PvE betrekking heeft, zal binnen het deelplan Molenberg ook voorzien worden in het completeren van de ontwikkeling aan de oostrand. Op het moment van het schrijven van dit PvE is besloten dat dit niet zal plaatsvinden in de vorm van een eerdergenoemde zorgfunctie en de meest waarschijnlijke invulling zal bestaan uit woningbouw.

Bijkomende doelstellingen hierbij zijn:

- Met de huisvesting scheppen we de voorwaarden voor een gezonde bedrijfsvoering van de participanten in de komende tientallen jaren;
- We stimuleren synergie en samenwerking tussen de participanten ten gunste van nieuwe initiatieven op het gebied van kunst, cultuur, educatie, persoonlijke ontwikkeling en literatuur;
- Om dit duurzaam mogelijk te maken stellen we heldere huurovereenkomsten op tussen betreffende participanten en de verhuurder
- We bewaken de relatie tussen het cultuurcluster en de omgeving, bijvoorbeeld door het bewaken van de wederzijdse belangen inzake horeca, evenementen, omwonenden et cetera.
- We integreren de eisen en maatregelen ten aanzien van aardbevingsbestendig bouwen binnen de ontwikkeling van het cultuurcluster (waarbij deze in financieel opzicht separaat worden beschouwd buiten het genoemde budget).

2.3 Het project in breder verband

De sloop-nieuwbouw van cultuurcluster “De Molenberg” is onderdeel van een grotere ontwikkeling binnen Delfzijl. Deelplan “De Molenberg” maakt deel uit van het centrumplan Zuidoost. De gemeente Delfzijl werkt binnen dit centrumplan enthousiast aan haar toekomst en die van haar inwoners en ondernemers waarbij samenwerking met alle belanghebbenden wordt nagestreefd. Het totale plangebied Centrum Zuidoost betreft een gebied met voorzieningen als een theater, een bibliotheek, verenigingen, winkels, zorg én woningen.

Met deze verscheidenheid aan woningen en voorzieningen vervult Centrum Zuidoost niet alleen een belangrijke rol voor Delfzijl, maar ook voor de regio. Om deze rol te kunnen blijven vervullen is het nodig dat het gebied goed doorgelicht wordt waarbij rekening wordt gehouden met toekomstige ontwikkelingen. De inrichting van de openbare ruimte, goede voet- en fietsverbindingen en natuurlijk parkeren spelen hierbij een belangrijke rol. De volgende locaties maken onderdeel uit van het centrumplan Zuidoost:

- 1 Albert Heijn locatie
- 2 Marktstraat en Havenstraat
- 3 Locatie Cultuurcluster (Molenbergplein)
- 4 Damsterkade
- 5 Oude Schans (Marktstraat, Nieuweweg)
- 6 Buiskoolplein
- 7 Nieuweweg
- 8 Ubbens locatie (Kroonstad)
- 9 Action locatie

Het doel van het centrumplan Zuidoost is om te komen tot zoveel mogelijk voorzieningen, een uiteenlopend woningaanbod en een aantrekkelijke openbare ruimte waar voetgangers en fietsers graag vertoeven en waar automobilisten nog steeds hun auto kunnen parkeren. Delfzijl moet daarmee niet alleen bruisend zijn en blijven voor haar huidige inwoners, maar ook nieuwe bezoekers en inwoners aantrekken. Actuele informatie ten aanzien van het centrumplan Zuidoost kan gevonden worden op https://www.delfzijl.nl/over-de-gemeente/centrum-zuidoost-delfzijl-waar-mensen-voorzieningen-zorg-en-wonen-samenkomen_44366/. Vanuit deze pagina kan doorgeklikt worden op een interactieve kaart met informatie over alle projecten binnen het plan.

2.4 Projectuitgangspunten

2.4.1 Kwaliteit

Met de keuze voor sloop-nieuwbouw is gekozen voor een exploitatiehorizon van circa 40 jaar. Dat betekent dus ook dat alle keuzes in materialen en technieken beschouwd moeten worden in dat perspectief. Omdat bekend is dat de kosten die gemaakt worden voor exploitatie (vaste kosten, energie, onderhoud etc.) van een pand, beschouwd over de totale verwachte levensduur van het pand, 7 tot 10 maal de initiële investering bedragen, is het van belang dat bij ontwerpkeuzes bewust nagedacht wordt over de gevolgen van die keuzes voor de latere exploitatie. Het gaat daarbij zowel om de materiaalkeuze, als ook om de detaillering, de bereikbaarheid, schoonmaakgevoeligheid en de (de)montagemogelijkheid van onderdelen. Naast de technische kwaliteit die

hieruit volgt, en die maken dat het gebouw betaalbaar blijft, heeft een cultuurcluster natuurlijk een aantal functionele kwaliteiten nodig die maken dat het gebouw op een goede manier de functies kan huisvesten waarvoor het ontworpen is en daarnaast wordt ook een bepaalde esthetische kwaliteit verwacht, die past bij de functie "cultuurcluster". Deze functionele en esthetische eisen kunnen verschillend zijn voor de verschillende functies wanneer deze in verschillende bouwvolumes worden gerealiseerd. Het theater zal door de hierin opgenomen functies (denk aan zaal, toneeltoren, foyer) een meer functie-specifiek ontwerp kennen terwijl bibliotheek en IVAK in een meer generiek bouwvolume zouden passen dat zich makkelijker aanpast aan de dynamiek van veranderende dienstverlening door de tijd van deze instellingen. Deze belangen en perspectieven zullen met elkaar in verband moeten worden gebracht en op een goede manier moeten worden afgewogen.

2.4.2 Onderhoud, bedrijfsvoering en Exploitatie

Lopende de planvorming moet een definitieve keuze gemaakt worden over de eigendomsverhoudingen rondom het cultuurcomplex. Op dit moment is het uitgangspunt dat de te ontwikkelen panden eigendom worden van de gemeente Delfzijl en verhuurd worden aan het theater, Bibliotheek en IVAK. Redenatie daarbij is dat het aanbieden van de mogelijkheden voor brede cultuuruitingen een belangrijke rol van de gemeente is en dat bij een ontwikkeling door een commerciële partij die breedte van het culturaanbod ter discussie zou kunnen komen te staan. Ook wordt op dit moment verwacht dat ontwikkeling door een commerciële partij zou leiden tot hogere kapitaallasten, die vervolgens gedekt zouden moeten worden uit een hogere, commerciële huurprijs.

De activiteiten van het IVAK zullen vooral plaatsvinden in ruimten van de andere twee participanten waarmee het IVAK als onderhuurder zal optreden of zal bemiddelen voor partijen die ruimte willen huren. Ook voor de bibliotheek is het mogelijk dat zij voor bepaalde activiteiten gebruik maakt van ruimten in het theater. Ten aanzien van eigendom zal een demarcatie worden opgesteld waaruit blijkt welke onderdelen onderdeel uitmaken van het verhuurde, en welke onderdelen door de huurders zelf worden aangebracht. In beginsel is de gemeente Delfzijl verantwoordelijk voor verhuurdersonderhoud aan het verhuurde en zijn de huurders dat voor die delen die zij zelf in het pand hebben ingericht. Bij de uitwerking van de huurcontracten zal een verdere demarcatie worden opgesteld waarin deze verantwoordelijkheden worden toegewezen en waarbij afspraken over de overige exploitatiekosten zoals schoonmaak en energie vorm zullen krijgen.

Wetende dat de financiële middelen van de participerende partijen beperkt zijn is het wenselijk dat het cultuurcluster wordt ontwikkeld op een wijze waardoor de kosten voor logistiek en bedrijfsvoering, onderhoud, energie en schoonmaak beperkt en beheersbaar zijn. Binnen het ontwikkelproces moeten partijen tot overeenstemming komen hoe deze kosten worden vastgesteld (bijvoorbeeld hoe energie wordt bemeterd) en hoe diensten en leveringen worden ingekocht (gebruikmakend van mogelijkheden om dit zo efficiënt mogelijk te doen).

2.4.3 Duurzaamheid en milieu

Op het moment van schrijven van dit PvE loop het fusietraject tussen de gemeenten Delfzijl, Loppersum en Appingedam. Een van de uitdagingen die hierbij centraal staan is om vorm te geven aan het beleid inzake duurzaamheid en de energietransitie. Hieruit volgt dat het op dit moment niet mogelijk is om hiervoor een helder, vastgesteld kader aan te geven dat verder rijkt dan de wettelijke kaders die van toepassing zijn op het moment van ontwerp en realisatie van het cultuurcluster. Verondersteld wordt dat het gebouw of de gebouwen tenminste Bijna Energie-Neutraal (BENG) zullen moeten zijn.

Gezien de ligging in aardbevingsgebied en de lopende discussies inzake de energietransitie van aardgas naar andere, duurzamere energiedragers gaan we ervan uit dat het cultuurcluster aardgas-loos wordt uitgevoerd. Op dit moment is de ontwikkeling van een warmtenet in voorbereiding in Delfzijl. Lopende de ontwikkeling moet worden vastgesteld of het technisch, financieel en plannings-technisch mogelijk is om hierop aan te sluiten. In dit PvE wordt ervan uitgegaan dat de installaties binnen de gebouwen van het cultuurcluster geschikt moeten zijn om het cultuurcluster in de jaren na ingebruikname alsnog aan te kunnen sluiten op een stadverwarmingsnet. Omdat verwacht mag worden dat dit warmtenet niet operationeel zal zijn op het moment van ingebruikname, zal een tijdelijk warmte-opwekkingsstelsel moeten worden geïnstalleerd dat gedurende de eerste jaren de benodigde warmte kan leveren. Hierbij moet een afweging worden gemaakt tussen investering, afschrijving en duurzaamheid.

Bij de ontwikkeling van de nieuwbouw zal rekening moeten worden gehouden met, en waar nodig nader onderzoek moeten worden gedaan naar een aantal omgevings- en milieuaspecten die hierop van invloed kunnen zijn. Hierbij valt te denken aan de actuele stikstof-discussie (PAS-wetgeving), flora- en fauna-wetgeving, fijnstofbesluit et cetera.

Omdat sprake is van sloop-nieuwbouw op dezelfde locatie is het wenselijk om rekening te houden met de mogelijkheid van hergebruik van materialen van het oude Molenbergcomplex bij de nieuwbouw van het Cultuurcluster. Een deel van de milieuschade die ontstaat door winning en transport van bouwstoffen kan daarmee voorkomen worden. Bij de selectie van ontwerpende en uitvoerend partijen zal hieraan aandacht worden besteed.

2.5 Projectorganisatie

Voor de realisatie van het project is een projectorganisatie ingesteld. Deze is via de projectleider verbonden met de programmaorganisatie die is opgesteld voor alle deelprojecten binnen het centrumplan Delfzijl.

De projectorganisatie wordt aangestuurd door de projectleider die via de programmagroep afstemming heeft met de programmamanager en de projectleiders van andere deelprojecten. Naast inhoudelijke afstemming met de andere projectleiders vindt hier ook overleg plaats over de inzet van ondersteunende collega's binnen de gemeente met als doel om dit proces efficiënt plaats te laten vinden en om capaciteitsproblemen te voorkomen. Buiten de programmagroep heeft de projectleider bilaterale afstemming met de programmamanager om hem geïnformeerd te houden over voortgang en eventuele risico's.

Projectgroep

Binnen de projectgroep wordt de voortgang en kwaliteit van het project bewaakt. In de initiatieffase bestaat een belangrijke taak van de projectgroep uit het produceren van het voorliggende gezamenlijk programma van eisen en bijbehorende documenten. De toekomstige gebruikers zijn vertegenwoordigd in de projectgroep. In de ontwerpfase zal de projectgroep ten aanzien van het fysieke gebouw een meer toetsende rol krijgen, (op dat moment wordt de voortgang bewaakt vanuit het ontwerpteam) waarbij zij geïnformeerd wordt over de voortgang en opbrengsten van het ontwerpproces. De projectgroep kan ervoor kiezen zich te laten informeren door klankbordgroepen, bijvoorbeeld om commentaar te ontvangen op het ontwerp van specifieke onderdelen van het cultuurcluster in bepaalde fasen en dit commentaar mee te nemen in de reactie van de projectgroep op het ontwerp. Daarnaast dient de projectgroep zich voor te bereiden op het daadwerkelijk gebruik van het gebouw en de organisatie die daarvoor moet worden gevormd. Op projectniveau vindt vanuit de projectgroep de koppeling plaats met de gemeentelijke organisatie waar het gaat om inhoudelijke afstemming van zaken als de inkoopprocessen, communicatie, stedenbouw en duurzaamheid. De projectleider regisseert deze afstemming.

Werkgroepen initiatieffase PvE

In de initiatieffase is op werkgroep niveau invulling gegeven aan de verschillende onderdelen van het PvE. In beginsel waren er 3 werkgroepen voorzien: theater, bibliotheek en IVAK. Omdat het IVAK geen eigen programma realiseert maar gebruik maakt van ruimten van anderen, is besloten worden hiervoor geen werkgroep te formeren maar deze informatie mee te nemen in de andere werkgroepen en te borgen via de projectgroep (borging vraag IVAK en risico's). De werkgroepen worden waar nodig ondersteunt door specialisten. Dit is bijvoorbeeld het geval geweest bij de inbreng van expliciete theaterkennis in de vorm van adviesbureau "theateradvies" die gewenst is bij het opstellen van het PvE voor het theater.

Ontwerpteam

In de ontwerpfase wordt de plaats van de werkgroepen ingenomen door het ontwerpteam. Hierin werken de verschillende ontwerpdisciplines samen aan het integrale ontwerp waarbij zij verantwoording afleggen aan de projectgroep. De definitieve bouworganisatievorm en de selectievorm van het ontwerpteam bepaald de wijze van aansturing van het projectteam. Wanneer geopteerd wordt voor de selectie van een integraal ontwerpteam zal de aansturing van het ontwerpteam in belangrijke mate bij het team zelf komen te liggen (waarbij de wijze waarop dit georganiseerd wordt onderdeel zijn van het selectieproces). Wanneer voor een meer traditionele benadering wordt gekozen met los in te kopen disciplines wordt het ontwerpteam door de projectleider aangestuurd.

Werkgroepen ontwerpfase

Onder het ontwerpteam kunnen in de ontwerpfase diverse werkgroepen worden geformeerd die specifieke onderdelen van het ontwerpproces verder uitwerken. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een werkgroep theatertechniek of een werkgroep akoestiek. Werkgroepen kunnen een kortdurend of langduriger karakter hebben. Zo kan bijvoorbeeld een werkgroep "aanbesteding" zich specifiek richten op de organisatie van het aanbestedingstraject aan het einde van de ontwerpfase. Doelstelling is om specialistische en kritische onderdelen voldoende uit te kunnen spitten zonder hiermee het volledige ontwerpteam onnodig zwaar te belasten. Elke werkgroep wordt voorgezeten door een lid van het ontwerpteam om de verbinding tussen werkgroepen en ontwerpteam te borgen.

Bouwvergadering

In de bouwvoorbereidingsfase en de realisatiefase zal het ontwerpteam vervangen worden door de bouwvergadering. Hierin worden de voortgang, kwaliteit en risico's van het voorbereidings- en uitvoeringsproces van de bouw bewaakt. De bouwvergadering wordt in principe voorgezeten door een vertegenwoordiger van de partij die voor de uitvoering gecontracteerd is. Namens de opdrachtgever wordt de bouwvergadering bijgewoond door de projectleider. De gebruikers hebben in principe geen zitting in de bouwvergadering. Wel zullen in de uitvoeringsfase bijeenkomsten over bepaalde thema's worden georganiseerd om de gebruikers te informeren of om keuzes aan ze voor te leggen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan bemonstering van materialen, uitwerking van ICT, beveiliging et cetera.

Uitvoering, oplevering en nazorg

In de uitvoeringsfase zal de projectleider zorgdragen voor toezicht op de technische kwaliteit van de uitvoering en borgen dat wat uitgevoerd wordt, overeenstemt met wat ontworpen is. De mate waarin toezicht plaatsvindt is mede afhankelijk van de bouworganisatievorm en zal nader invulling krijgen. Nadat bij vooropnames de technische kwaliteit is gecontroleerd, en is vastgesteld dat deze voldoende is voor een oplevering, zal een formele oplevering plaatsvinden waarbij de toekomstige eigenaar van het complex dit ter acceptatie krijg aangeboden. Op dat moment dienen ook de overeenkomsten met de huurders effectief te zijn geworden. Het is gebruikelijk dat er bij oplevering nog enkele kleinere gebreken zijn (die ingebruikname niet in de weg staan) en die na oplevering worden verholpen. De projectleider zal hiervoor met gebruikers en bouwers een proces afspreken met als

doel om herstel van deze gebreken snel te laten plaatsvinden en het inhuis-proces ongestoord plaats te kunnen laten vinden. Ook ten aanzien van gebreken die tijdens de onderhouds- of serviceperiode naar voren komen zal een proces worden afgesproken.

2.5.1 Besluitvorming

Besluitvorming binnen de vastgestelde projectkaders kan plaatsvinden door de projectleider. Wanneer de besluitvorming de projectkaders overschrijdt stemt de projectleider in eerste af met de programmamanager. Wanneer het besluit ook zijn bevoegdheden overschrijdt wordt het besluit voorgelegd aan de (gedelegeerde) ambtelijk opdrachtgever. De ambtelijk opdrachtgever kan besluiten om het vraagstuk in te brengen in de stuurgroep (voor het volledige centrumprogramma), waarin het voltallige college zitting neemt.

2.5.2 Bouworganisatievorm

De keuze voor een bouworganisatievorm hangt samen met factoren als complexiteit, gewenste invloed en marktomstandigheden. In het geval van het cultuurcluster hebben we, zeker voor het theater-deel, te maken met specifieke gebouwweisen die het uiteindelijke functioneren in belangrijke mate bepalen. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een goede logistiek en goede akoestische eigenschappen van de verschillende zalen. Het is wenselijk om langere tijd regie te houden op de uitwerking van deze onderdelen. In iets mindere mate gelden deze argumenten ook voor een bibliotheek. Het volledig uit handen geven van de uitwerking van het ontwerp op basis van prestatie-eisen, zoals bij een integraal contract het geval zou zijn, leidt in onze ogen tot een te groot risico op discussie over de wijze waarop de ontwerpende partijen, onder regie van de uitvoerende partij, deze eisen vertalen naar een ontwerp.

Ook weten we dat er op dit moment veel aanbod is van werk in de markt en dat uitvoerende partijen daarom risico-avers zijn en niet snel bereid zijn om hoge transactiekosten te maken voor een inschrijving met beperkte kans op succes. We weten ook dat het realiseren van het project binnen planning en budget een belangrijke succesfactor is vanuit het perspectief van de gemeente. Het is bijvoorbeeld ongewenst om het project op een hoog detailniveau uit te werken en vervolgens bij aanbesteding te ontdekken dat het budget overschreden wordt. Deze afweging leidt ertoe om niet voor een volledig traditionele aanpak te kiezen, waarbij pas bij aanbesteding zekerheid wordt verkregen over de mogelijkheid om de ambities binnen budget te realiseren.

Om een balans te vinden in deze overwegingen wordt op dit moment voor het theater-deel ge-opteerd voor een vorm van enigineer&build. Daarbij wordt het ontwerp tot Voorlopig Ontwerp of Definitief Ontwerp uitgewerkt waarna het, met alle daarvoor benodigde aanvullende informatie, op de markt wordt gebracht. Dit geeft het door de projectleider aangestuurde ontwerpteam voldoende invloed om het PvE uit te werken tot een ontwerp dat herkenbaar en controleerbaar is voor de gebruikers. Partijen bieden vervolgens aan het werk voor een vaste prijs verder te engineeren en te realiseren. Zij hebben daarbij nog enige ruimte om het ontwerp te optimaliseren vanuit uitvoerbaarheid en het beperken van risico's, maar in verschijningsvorm van het gebouw is deze invloed beperkt. Deze keuze impliceert dat de opdrachtgever zelf een ontwerpteam selecteert en contracteert. Tot er prijsovereenstemming is met een marktpartij wordt daarbij ook een bouwkostenskundige aan het team gekoppeld die bewaakt dat de uitwerking van de plannen plaatsvindt binnen de afgesproken financiële kaders. Het ontwerpteam kan in de engineeringfase namens de opdrachtgever een toetsende en accorderende rol krijgen of vanaf de engineeringfase door de uitvoerende partij worden aangestuurd.

De wijze waarop de delen voor bibliotheek en IVAK worden gerealiseerd hebben mogelijk een sterke relatie met andere ontwikkelingen die de totale ontwikkelopgave op het Molenberg-plein bepalen. Wanneer stedenbouwkundige en planologische

randvoorwaarden ertoe leiden dat de functies bibliotheek en IVAK onderdeel gaan vormen van ene groter geheel waarin bijvoorbeeld ook woningbouw plaatsvindt, dan zullen die overige functies mede van invloed zijn op de meest geschikte aanbestedingsvorm. Omdat diverse zaken op dit moment nog onbekend zijn (beschikbaarheid van locatie Atlantic, ontwerp van het bestemmingsplan, overig ontwikkelprogramma) kan op dit moment nog geen definitief advies worden gegeven inzake de meest geschikte bouworganisatie- en aanbestedingsvorm. Daarbij dient de wens in ogenschouw te worden genomen om de delen Theater en Bibliotheek zo veel mogelijk gelijktijdig te ontwikkelen om invulling te geven aan de gewenste synergie, om de overlast naar gebruikers en omgeving zoveel mogelijk te beperken (door bijvoorbeeld beperken van noodzakelijke tijdelijke voorzieningen) en om de mogelijkheid te bieden een optimale, gezamenlijke start van het Cultuurcluster te faciliteren bij ene gezamenlijke opening.

2.5.3 Eigendom en beheer

Als toekomstige eigenaar van het pand of de panden waarin het cultuurcluster wordt gevestigd treedt de gemeente vooralsnog op als opdrachtgever voor het project. De toekomstige gebruikers, in de vorm van het Theater, de Bibliotheek en het IVAK zullen als gebruiker en huurder vertegenwoordigd zijn in het proces.

3. Gebruikersprofiel

3.1 Missie en Visie van het Cultuurcluster Molenberg

Met het nieuw te realiseren huisvesting voor het theater, de bibliotheek en het IVAK in Delfzijl wordt medio 2023 het cultuurcluster De Molenberg gevormd. Theater De Molenberg, bibliotheek Delfzijl en stichting IVAK gaan samenwonen en samenwerken binnen dit cluster. Stichting IVAK gaat voor haar activiteiten tevens gebruik maken van ruimten en faciliteiten van de andere participanten binnen het cluster.

Wij, theater, bibliotheek en stichting IVAK, hebben in dit hoofdstuk onze gezamenlijke visie op het cluster, het Huis voor Cultuur en de daarbij horende inhoud uitgewerkt.

3.1.1 Wie wij zijn

Theater De Molenberg:

Theater & Congrescentrum de Molenberg is een gastvrij huis voor alle inwoners van Eemsdelta en de ruime regio om kennis te nemen van en actief deel te nemen aan kwalitatief hoogwaardige en gevarieerde podiumkunsten. Tevens is het theater hét podium in de regio Eemdelta voor de zakelijke markt betreffende congressen, conferenties, vergaderingen en arrangementen rond voorstellingen.

Theater verbindt en prikkelt al je zintuigen!

Bibliotheek Delfzijl:

De bibliotheek in Delfzijl is een sociaal-maatschappelijk platform en een ontmoetingsplek voor de inwoners van Delfzijl. In de bibliotheek voelt iedereen zich gehoord, kun je leren, ontmoeten en ontdekken. De bibliotheek is er voor de persoonlijke ontwikkeling van de inwoners van Delfzijl. Een laagdrempelige voorziening waar inwoners zich op hun gemak voelen en de hulp ontvangen bij het leren, ontwikkelen en oefenen van basisvaardigheden.

Ruimte voor ontwikkeling zodat iedereen kan meedoen, meekomen en bijdragen in de samenleving.

IVAK:

Stichting IVAK is de culturele netwerkorganisatie in gemeente Eemsdelta i.o. die waarde toevoegt aan alle partners die er zijn in haar culturele omgeving. IVAK deelt haar kennis, passie, middelen, medewerkers en faciliteiten met de cultuuraanbieders. Door te delen komen verbindingen en door te verbinden ontstaat een vindplaats of ontmoetingsplek voor iedereen die verder wil met kunst en cultuur.

Cultuur is voor iedereen toegankelijk, inspireert en brengt persoonlijke groei.

3.1.2 Hoe wij samen het cultuurcluster De Molenberg zien

Het cultuurcluster is de plek voor cultureel Delfzijl. Daar waar de Delfzijlster samenleving zich cultureel, maar ook maatschappelijk, vermaakt, ontmoet, ontdekt, verwondert, zich oplaadt, leert en inspireert. Een theater, congrescentrum, bibliotheek en een plaats voor amateurkunst en kunsteducatie op één locatie, binnen het cluster. We gaan inspireren, prikkelen, verleiden en verbinden. Onder andere door kunst en cultuur gaan we onze bezoekers laten kennismaken met zichzelf hun omgeving en de samenleving waarin ze leven. We zijn een plek waar je komt om je leven lang te leren. Wij bieden een plek voor het verbeteren van maatschappelijke kansen van mensen, voor ontplooiing, zodat mensen langer kunnen blijven participeren in en zelfredzaam zijn in de samenleving.

We blijven drie zelfstandige organisaties en bieden elk ons eigen palet aan activiteiten. De komende jaren trekken we vaker samen op om inhoudelijk te komen tot meer samenhang in de programmering. Zowel op cultureel vlak, het gebied van educatie als ten aanzien van maatschappelijke vraagstukken en activiteiten. Samen ontwikkelen we nieuwe ideeën en programmering, waarbij we gebruik maken van elkaars sterke punten. Daarnaast benutten we de komende jaren om te onderzoeken hoe onze samenwerking er concreet uit gaat zien en hoe we deze willen borgen. We zien mogelijkheden om samen efficiënt bepaalde diensten in te gaan vullen.

Zo komen binnen een centraal gelegen, herkenbaar cluster tot een creatief en verrassend aanbod voor inwoners van Delfzijl en de gemeente Eemsdelta i.o.

3.2 Huidige huisvestingsituatie

Op dit moment zijn theater en congrescentrum De Molenberg en de Bibliotheek gevestigd in het pand aan plein De Molenberg. Het IVAK is gevestigd in diverse panden in de gemeente. In dit hoofdstuk wordt een toelichting gegeven op de huidige huisvestingssituatie.

3.2.1 Theater De Molenberg

Theater en congrescentrum de Molenberg is vanaf 1976 gevestigd in het huidige pand aan plein De Molenberg. Het theater beschikt nu over een grote theaterzaal met 555 stoelen en 5 zalen binnen het congrescentrum. Met 555 stoelen kan de zaal bestempeld worden als een (kleine) middenzaal. Eén van de congreszalen is ingericht als geïmproviseerde kleine zaal met 75 zitplaatsen. De andere vier zalen worden met wisselende indeling gebruikt als vergaderzaal en voor diverse verenigingen.

De huidige huisvesting kent diverse tekortkomingen waardoor een gezonde exploitatie zonder ingrijpende verbouwing niet mogelijk is. Zo telt het toneelhuis geen zijtonelen naast het speelvlak en is de maximale trekhoogte boven het toneel te laag. In het trekkenveld zijn niet alle posities bruikbaar waardoor er "gaten" in het trekkenveld zitten. De portaalbrug heeft een vaste hoogte en de lichtbrug in de zaal hangt op een verkeerde positie. Dit heeft gevolgen voor de programmering omdat sommige voorstellingen niet kunnen worden gespeeld, en andere voorstellingen in een aangepaste vorm gespeeld worden (waarbij

decorstukken in de vrachtwagen achterblijven). Ook zit het publiek op de achterste rij van de grote zaal relatief ver weg van het podium wat, zeker voor een kleine zaal, niet gewenst is.

Figuur 1: stoelopstelling grote zaal met grote afstand tot toneel (555 zitplaatsen)

De geïmproviseerde kleine zaal heeft een beperkte capaciteit van 75 stoelen en een speelvlak van 3,5m bij 5m. De beperkte hoogte en beperkte aanlichtmogelijkheden maakt dat de zaal nu vooral bruikbaar is voor (stand-up-)cabaret en solotoneel. Het verschil tussen de kleine zaal (75 zitplaatsen) en de grote zaal (555 zitplaatsen) is zo groot dat flexibel schuiven van voorstellingen tussen zalen niet mogelijk is.

De overige zalen in de Molenberg worden gebruikt als congrescentrum. Hiervoor zijn zalen beschikbaar met een capaciteit van 15 personen (Ravelijn), 50 personen (Dwinger), 75 personen (Hanekam, dit is nu tevens de kleine zaal) en 150 personen (Schans). De zalen worden multifunctioneel ingezet voor activiteiten van (culturele) verenigingen zoals zang, schilderen en repeteren en voor sociaal-maatschappelijke activiteiten zoals sjoelen, klaverjassen en bridgen. Verder vinden er in het complex (in zalen of foyers) bijeenkomsten plaats met een maatschappelijk belang zoals informatiebijeenkomsten en informatiemarkten.

Figuur 2: geïmproviseerde kleine zaal (75 plaatsen)

3.2.2 Bibliotheek

De huidige Bibliotheek in Delfzijl bevindt zich in een pand dat geschakeld is aan theater De Molenberg maar dat vanaf de andere kant (de zijde van de Oude Schans) wordt ontsloten. De bibliotheek is hierdoor aan het zicht onttrokken. De bibliotheek is gesitueerd op de benedenverdieping en het kantoor en de cursusruimte op de eerste verdieping. Dit is zeer onwenselijk. Cursussen dienen in de bibliotheek plaats te vinden. Medewerkers hebben geen zicht vanuit de werkplek op de bibliotheek. De mogelijkheden voor de bibliotheek om in de huidige situatie invulling te geven aan haar programmering en het daarbij horende concept "bibliotheek 3.0" (zie hierna onder activiteiten binnen het cultuurcluster) zijn te beperkt. De gewenste integratie met diensteverlening van derden en samenwerking met partners is hier slecht mogelijk.

De ruimte waarin de bibliotheek is gehuisvest is aan groot onderhoud toe. Op diverse plekken is sprake van aardbevingsschade. De verlichting is al geruime tijd afgeschreven. Een deel van de ruimte is donker. De huidige inrichting is reeds 40 jaar oud en een integrale vervanging toe.

3.2.3 IVAK

Stichting IVAK is de culturele netwerkorganisatie in de gemeente Eemsdelta i.o. die waarde toevoegt aan alle partners die er zijn in haar culturele omgeving. IVAK deelt haar kennis, passie, middelen, medewerkers en faciliteiten met haar culturele omgeving. Het netwerk van Stichting IVAK omvat naast alle culturaanbieders, de amateurkunst en het gehele onderwijs (zowel PO als VO)

ook de regionale aanbieders, de provinciale cultuurorganisaties en het landelijk netwerk zoals o.a. het Landelijk Kenniscentrum Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA) en Cultuurconnectie.

Stichting IVAK streeft in al haar handelen een culture verbinding te leggen die impact heeft op de ontwikkeling van het kind, de jongere, de amateurkunst et cetera. IVAK creëert doorgaande (leer)lijnen door bijvoorbeeld de leerkracht en het kind in het onderwijs te verbinden met de cultuur-aanbieder (de vereniging) na schooltijd, of bijvoorbeeld de professionele kunstenaar met de activiteiten onder schooltijd, de amateurkunst met de cultuur-aanbieders et cetera.

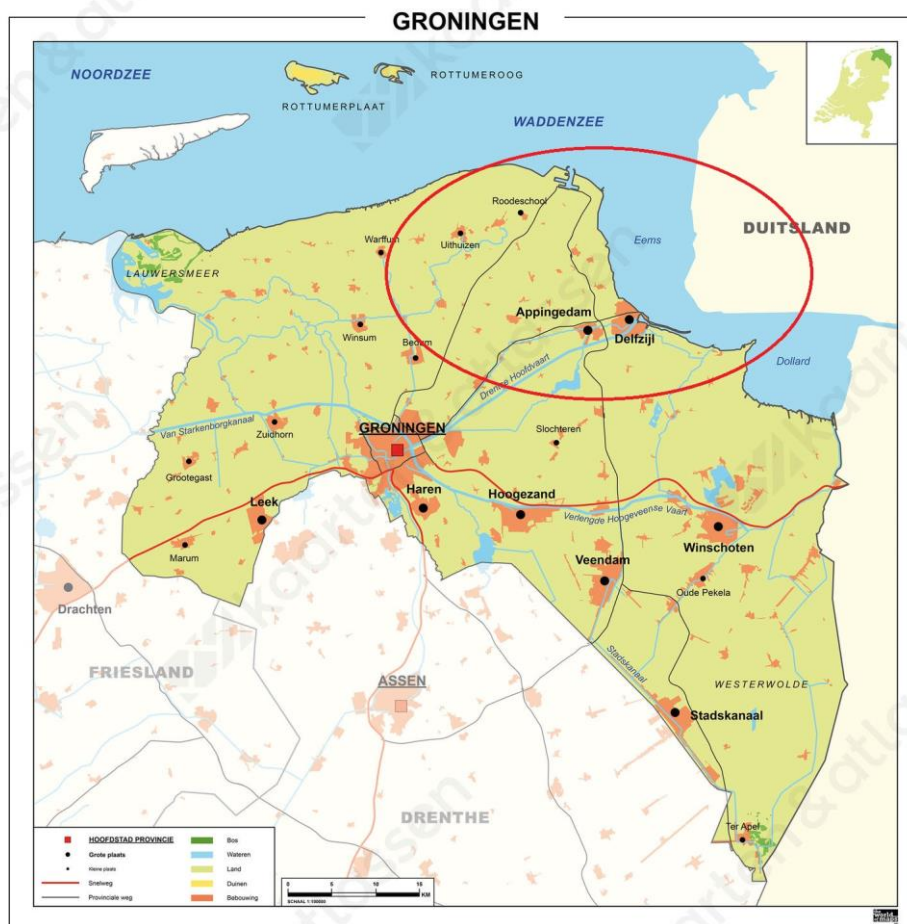
Daarnaast zet Stichting IVAK cultuur in als een verbindend element in het sociale domein. Daarbij kun je denken aan community art en urban art, culturele projecten in scholen, wijken, stad en dorpen die worden ingezet op thema's als sociale verschraving, leefbaarheid, jongeren en mensen met een beperking.

Stichting IVAK brengt binnen haar netwerk vraag en aanbod bij elkaar en zet middelen in om de toegankelijkheid en bereikbaarheid van het aanbod te vergroten. Alle cultuuraanbieders en amateurverenigingen uit de regio kunnen zich aansluiten bij het netwerk van Stichting IVAK. Stichting IVAK volgt landelijke en provinciale ontwikkelingen en ontsluit deze informatie voor haar netwerk. In het netwerk worden vraag en aanbod met elkaar verbonden en wordt een doorgaande leerlijn ontwikkeld voor een leven lang cultureel leren en cultureel participeren. Daarbij sluit het IVAK ook graag aan bij initiatieven van lokale musea, culturele events, de bibliotheek en theater de Molenberg

3.3 Activiteiten binnen het Cultuurcluster

3.3.1 Theater De Molenberg

Theater de Molenberg is een typisch regiotheater dat zich richt op het aanbieden van theateractiviteiten aan een publiek in een wijde regio rond Delfzijl. Het verzorgingsgebied beslaat ongeveer 85.000 inwoners, grotendeels woonachtig in de huidige gemeenten Delfzijl, Appingedam, Loppersum en de voormalige gemeente Eemsmond. Op de kaart van Groningen is het verzorgingsgebied als volgt aan te geven:

Figuur 3: Verzorgingsgebied van Theater De Molenberg

De begrenzingen van het verzorgingsgebied worden vooral bepaald door de aanwezigheid van theaters in omliggende gemeenten. In de praktijk zijn dat De Klinker in Winschoten, Geert Teis in Stadskanaal, Het Kielzog in Hoogezand, VanBeresteyn in Veendam en de Schouwburg, de Oosterpoort en Martiniplaza in de stad Groningen.

De Molenberg biedt ongeveer 800 activiteiten per jaar waarbij het aantal bezoekers rond de 70.000 ligt. Een groot deel van deze activiteiten wordt gevormd door zaalverhuringen (ca. 693 per jaar) ten opzichte van voorstellingen en films (ca. 113 per jaar). In aantallen bezoekers worden ca. 41.000 bezoekers ontvangen vanuit zaalverhuringen terwijl ca. 31.000 bezoekers ontvangen worden in verband met voorstellingen en films. (wat zeggen deze getallen tov de omliggende gemeente /landelijk? is 31.000 veel?) volgens mij doen we het namelijk heel goed ?? Met ca. 16 stoelen per duizend inwoners zit De Molenberg op een vergelijkbare capaciteit als die bij gemeenten die in omvang vergelijkbaar zijn.

Het aanbod aan voorstellingen in De Molenberg bestaat voor een belangrijk deel uit cabaret en kleinkunst (33%), populaire muziek en concerten (26%), toneel (14%) en amateurvoorstellingen (12%). Naast opera en muziektheater (2%) wordt er relatief weinig klassieke muziek geboden (3%) (cijfers 2017, percentage betreft aanbod, niet bezoeken). Deze verdeling in voorstellingen is mede het gevolg van de technische beperkingen van de grote zaal, waardoor de mogelijkheden om symfonische muziek, musicals, grotere toneelstukken en dansvoorstellingen beperkt zijn.

Naast het theateraanbod biedt de Molenberg en bioscoopfunctie die op dit moment wordt verzorgd door de Filmliga Delfzijl. Door de beperkte afmetingen van de kleine zaal vinden deze voorstellingen nu in de grote zaal plaats, waarbij het aantal bezoekers beperkt is tot ca. 145. Het is wenselijk deze activiteit in de toekomst plaats te laten vinden in de kleine zaal zodat deze voorstellingen geen invloed hebben op de programmering van de grote zaal.

Rondom de theater- en bioscoopvoorstellingen en de congresfunctie biedt de Molenberg horeca aan in de vorm van voorstellingshoreca en verhuurhoreca. Bij voorstellingshoreca betreft de service het bieden van een hapje en een drankje rond de voorstelling, VIP-arrangementen en daghappen. Verhuurhoreca betreft de catering rondom zaalhuur.

3.3.2 Bibliotheek

De bibliotheek is tegenwoordig meer dan een plek waar je boeken leent en waar het alleen draait om lezen. In de bibliotheek krijgen mensen volop ruimte zich te ontwikkelen, zodat iedereen kan meedoen, kan meekomen en kan bijdragen in de samenleving. Iedereen kan dat doen in haar of zijn eigen tempo. Niets hoeft, alles mag. Met natuurlijk een kop goede koffie en snelle wifi in een warme, eigentijdse omgeving waar het goed toeven is en waar iedereen zich thuis voelt. De bibliotheek wordt niet alleen meer bezocht voor het lenen van boeken, maar ook voor werken, leren, studeren, ontmoeten, praten, debatteren, beleven en iets nieuws ontdekken. De bibliotheek is een platform van waaruit ook anderen hun activiteiten kunnen programmeren.

Per 1 januari 2015 is de Wet stelsel openbare bibliotheken (Wsob) van kracht. In deze wet is geregeld wat de rollen zijn van de rijksoverheid, de provinciale overheid en de gemeenten in het bibliotheekstelsel. De lokale verantwoordelijkheid is het invulling geven aan de vijf kernfuncties van de bibliotheek:

1. het ter beschikking stellen van kennis en informatie;
2. het bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;
3. het bevorderen van het lezen en kennismaken met literatuur;
4. het organiseren van ontmoeting en debat;
5. het laten kennismaken met kunst en cultuur.

Deze kernfuncties zijn door Biblionet Groningen vertaald naar 5 programmalijnen waarbinnen producten en diensten worden geleverd:

1. Taal als basis en plezier in lezen (Wsob: 1, 3 en 5);
2. Werken aan geletterdheid (Wsob: 2);
3. Een leven lang leren (Wsob: 1, 2, 3, 4, 5);
4. Meedoen in de samenleving (Wsob: 1, 2);
5. Fysieke basisvoorziening met de klassieke bibliotheek (Wsob: 1, 3).

Op basis van deze programmalijnen is voor de gehele provincie Groningen een dienstencatalogus opgesteld waarin door Biblionet de producten en diensten zijn beschreven. Gemeenten bepalen hun eigen dienstverlening, afhankelijk van de (beleids)behoeften die bestaan binnen de gemeente en de middelen die beschikbaar zijn.

De fysieke vorm waarin deze diensten worden geboden is een omgeving waarin klassieke bibliotheektaken worden gecombineerd met eigentijdse, nieuwe producten en diensten. Elke dag daagt de bibliotheek inwoners uit om zichzelf te ontwikkelen, elkaar te ontmoeten, cultuur te beleven en te delen. Alle inwoners zijn welkom om te lezen, te leren en zich te ontspannen. De bibliotheek

wordt daarmee een maatschappelijke, educatieve bibliotheek. Een bibliotheek die zich in samenwerking met andere organisaties, zoals het onderwijs en welzijns- en cultuurinstellingen inzet om mensen beter te laten lezen en digitaal vaardiger te maken. Dit geldt voor de hele Groningse bevolking, maar met name ook voor kinderen en kwetsbare groepen.

De bibliotheek blijft in de grotere plaatsen een zichtbare, bruisende plek, bij voorkeur gevestigd in multifunctionele centra. De vijf programmalijnen zoals eerdergenoemd zijn worden in elke gemeente uitgerold, met als rode draad de vraag van opdrachtgever en bezoekers. De activiteiten die daaruit voortvloeien zullen zo veel mogelijk georganiseerd worden in samenwerking met andere partijen.

De fysieke Bibliotheek was tot nu toe primair ingericht rondom de uitleenfunctie. Aan het begin van deze eeuw zag men de uitleningen onder invloed van allerlei factoren achteruitgaan. Om de uitleenfunctie een boost te geven is acht jaar geleden daarom het Gronings Bibliotheekconcept, gebaseerd op retail-principes, geïntroduceerd. Hiermee kreeg de traditionele uitleenbibliotheek een impuls en sloot deze meer aan bij de moderne consument. Tot aan de dag van vandaag presteren bibliotheken die het concept voeren wat betreft de uitleenfunctie succesvoller dan de traditionele bibliotheken.

De bibliotheek kijkt nu verder dan de uitleenfunctie, omdat de bibliotheek een andere weg inslaat die meer recht doet aan haar maatschappelijke functie. De fysieke bibliotheek, en daarmee ook het Gronings bibliotheekconcept, is daarom herzien en verbreed. De uitleenfunctie blijft bestaan, maar is een te beperkte kijk op de fysieke Bibliotheek van de toekomst. De fysieke bibliotheek moet aansluiten bij de actuele thema's als bijvoorbeeld ontmoeting, digitale diensten en sociaal domein.

Vanuit de vijf beleidslijnen van de strategie van Biblionet Groningen is in de provincie Groningen gestart met het omvormen van bibliotheken naar een hernieuwd concept: Bibliotheek 3.0. De bibliotheek van Ontmoeten, Leren en Ontdekken. Globaal komt dit concept neer op zes nieuwe domeinen. Per bibliotheek kan de omgang van deze domeinen verschillen. Het gaat om:

- De Fabriek
- Verhalen & Zo 8-12
- De Speelplaats
- Lezen & Genieten
- Taal & Leren
- Kunst & Cultuur

Centrale plek is de 'stamtafel', het hart van ontmoeting en verbinding.

Binnen de genoemde domeinen dienen de volgende collecties en ontwikkelingen een plek te krijgen:

- Volgens nieuwe normen: 24.000 banden
- Tijdschriften/kranten: oude nummers
- Minder markttafels dan in concept 2.0. De bibliotheek blijft met markttafels wel verrassen en verleiden met de collectie
- Dvd's
- BoekStart-ruimte en collectie
- Kids 0-8: Nadruk op peuter en kleuterboeken, frontaal gepresenteerd op tribune. AJ-boeken in browsebakken. Eerste leesboeken en A-leesboeken in kasten

- Kids 8-12: combinatie van frontale en traditionele presentatie, browsebakken alleen voor strips.
- Makkelijk Lezen: plaatsen in browsemeubilair
- Jongerencollectie: opnemen in De Fabriek
- Digitale collectie fysiek zichtbaar
- Collectie wordt binnen de betreffende domeinen geplaatst
- Nieuwe collectie-onderdelen zoals robots
- Optioneel: Ruimte voor 'sharing' zoals Boekspots door middel van één boekenkast

In de Bibliotheek 3.0 werkt de bibliotheek vooral met vrijwilligers waarbij de klant zo veel mogelijk self supporting is. Het fysieke uitleenproces wordt daarom zo ingericht dat de medewerker en de klant zo min mogelijk handelingen moeten verrichten en dat er dus zoveel mogelijk geautomatiseerd is (lean en mean). Hierbij valt te denken aan:

- Slimme kasten voor het inleveren van boeken en het weer lenen of combinatie van dit proces op 1 pc
- Waar mogelijk zelfbediening en cashless werken
- Ruime openingstijden, gemak en bereikbaarheid
- Interactieve narrowcasting om het de klanten makkelijker te maken

3.3.3 IVAK

Stichting IVAK heeft op dit moment geen eigen faciliteiten en zij biedt zelf geen lessen en cursussen aan. Stichting IVAK ondersteunt cultuur aanbieders zoals docenten dans, theater, muziek, beeldend etc. etc. onder anderen door te zorgen voor plaatsen waar zij hun lessen en cursussen kunnen uitvoeren. Het Cultuurcluster is in Delfzijl een uitermate geschikte plaats voor deze doelstelling. Daarom sluit stichting IVAK graag aan bij de ontwikkeling van het Cultuurcluster waarbij zij diverse kansen ziet voor gebruik van ruimten van andere participanten.

Voor de cultuuraanbieders zoekt Stichting IVAK de mogelijkheid voor een

- Poppodium (dit kan plaatsvinden in de kleine zaal)
- Pop oefenruimte (doos in doos, deze functie wordt vooralsnog niet voorzien binnen het cultuurcluster)
- Danszaal met zwevende vloer spiegels en barre (onderzocht wordt of dit gecombineerd kan worden met de kleine zaal)
- Ruimte voor theaterlessen (dit kan plaatsvinden in de kleine zaal of in een vergaderzaal met voorzieningen)
- 2 tot 3 ruimten voor muzieklessen (dit kan een vergaderruimte of multifunctionele ruimte van bibliotheek en/of theater zijn)
- 1 ruimte voor tekenen en schilderlessen (met een gelegenheid om water te pakken, kwasten schoon te maken etc, dit kan een vergaderruimte of multifunctionele ruimte van bibliotheek en/of theater zijn)

Inzet is om, buiten de pop-oefenruimte, bovengenoemde ruimte te realiseren middels multifunctionaliteit van de ruimten van Theater de Molenberg en de Bibliotheek.

Voor haar eigen team van experts heeft Stichting IVAK een kantoorruimte centraal in de gemeente Eemsdelta nodig. Er wordt vanuit gegaan dat deze ruimte niet gelegen zal zijn in het cultuurkwartier.

3.3.4 Gezamenlijke activiteiten

Verschillende wetenschappelijke rapporten en onderzoeken tonen aan dat kunst en cultuur bijdraagt aan economische groei, een beter vestigingsklimaat voor bedrijven, hogere huizenprijzen en een hoger welbevinden en woongenot. Een aantrekkelijke gemeente heeft een breed aanbod en goede voorzieningen op het gebied van sport, kunst en cultuur.

Samen werken we aan een stevig fundament in de culturele ontwikkeling van alle kinderen, jongeren en inwoners van de Eemdelta. En daarmee dragen we bij aan en investeren we in de toekomst.

Cultuur en educatie

Samen hebben we cultuureducatie hoog in het vaandel staan. Het maatschappelijk belang is groot. Het zet de geesten van mensen open, prikkelt hen tot nadenken en daagt uit tot het vinden van nieuwe oplossingen. Het maakt mensen creatiever waardoor mensen nieuwe paden vinden om te bewandelen. Cultuur verbreedt de horizon van mensen! Of het nu gaat over theaterbezoek, lezen of kunsteducatie. Om deze redenen is het voortdurend nodig nieuwe generaties wegwijs te maken in de wereld en mogelijkheden van kunst en cultuur. Alle drie werken we intensief met het onderwijs in de regio Eemsdelta samen.

Taal en lezen

Een onmisbare vaardigheid in onze samenleving is lezen. Kinderen die goed lezen vinden hun weg in de media en hebben later meer kansen op de arbeidsmarkt. Vaardige lezers ondervinden persoonlijke voordelen. Ze vinden gemakkelijker een baan, krijgen een hoger salaris, zijn vaker politiek en maatschappelijk actief en hebben een betere gezondheid. Voor de ontwikkeling van taalvaardigheid blijft lezen ook in latere levensfasen en voor oudere doelgroepen belangrijk.

Ontmoeten

Het cultuurcluster zal een ontmoetingsplek zijn waar jong en oud elkaar kunnen ontmoeten. De bezoekers zijn een afspiegeling van de samenleving waarin we wonen en opgroeien. Middels cultuur kunnen we elkaar leren kennen, kijken we anders naar verschillende culturen en leren we reflecteren en elkaar te respecteren. Belangrijke elementen in een steeds meer divers wordende samenleving.

Maatschappelijke opgave

Zowel vanuit het IVAK als de bibliotheek dragen we met onze opdracht en dienstverlening bij aan maatschappelijke doelstellingen zoals participatie en zelfredzaamheid. Hiertoe werken we met diverse maatschappelijke partners samen. We dragen bij aan ontwikkelingen in buurten, wijken en dorpen. We spelen een rol bij bijvoorbeeld de armoede- en eenzaamheidsbestrijding en gezondheidsbevordering. De opdracht die we hierin hebben betekent dat we domein-overstijgend werken binnen cultuur. Het theater kan daarin een prachtige ontmoetingsplek zijn. De congres- en theaterfunctie kan een belangrijke aanjager zijn van het maatschappelijk debat.

Blik op de toekomst: samen programmeren

Onze intentie is samen te komen tot een kapstok waar we onze gezamenlijke programmering aan ophangen.

Bijvoorbeeld een eigen 'Academie' onder de titel: "De Molenberg PLUS: Een Leven Lang Leren"; Produceren, Leren, Uitvoeren, Samen.

Samen binnen één cluster en samen programmeren levert toegevoegde waarde: de bezoeker ziet alle drie de organisaties, je loopt makkelijker in en uit, het gebouw en de organisaties worden breder toegankelijk en laagdrempeliger en tot slot, de organisaties werken gemakkelijker samen. Daarnaast zal klantkruisbestuiving plaatsvinden omdat klantstromen meer door elkaar gaan lopen.

Enkele voorbeelden van mogelijkheden die we zien in gezamenlijke programmering:

- Samenwerken in aanbod voor het onderwijs.
- Programma/voorstelling voor onderwijs via Bibliotheek en IVAK van theater De Molenberg.
- Verbinding van alle culturele aanbieders en alle amateurkunst met het podium van het Theater.
- Theater gebruiken bij lokale, regionale of provinciale finales voorleeswedstrijden.
- Jaarlijks in de Kinderboekenweek gezamenlijk zorgdragen voor 2 of 3 dagen in hele pand activiteiten en programmering.
- Inspiratiedagen voor de amateurkunst en cultuur-aanbieders (Academie).
- Interactieve rondleidingen door het theater specifiek voor kinderen. Deze rondleiding verbreden met IVAK en bibliotheek.
- Open cultuurdagen
- Etc. etc.

3.3.5 Gebruikstijden

De Bibliotheek is geopend van 10.00 uur tot 17.30 uur. Op vrijdag vindt een avondopenstelling plaats tot 20.00 uur en op zaterdag sluit de bibliotheek om 13.00 uur. Uiteraard zijn er afwijkende openingstijden mogelijk wanneer er bijzondere activiteiten plaatsvinden.

Theater De Molenberg is vanaf 1 uur voor iedere voorstelling geopend. Er dient rekening te worden gehouden met het feit dat op dat moment, in een korte periode, grote stromen mensen in korte tijd het pand zullen betreden. Daarnaast is de baliefunctie geopend van 9.00 tot 12.00 en van 13.00 tot 17.00 op maandag tot en met donderdag. Op vrijdag is de balie geopend van 9.00 tot 12.00. Daarbuiten zijn de zalen toegankelijk wanneer deze zijn gereserveerd voor activiteiten.

De activiteiten die door het IVAK worden ondersteund vinden op diverse tijden plaats. Lessen aan jongeren en volwassenen (muziek, dans, tekenen- en schilderen) vinden in de regel plaats tussen 16.00 uur (na schooltijd) en 21.00 uur. Optredens op het poppodium vinden in de avond en in het weekend plaats.

3.3.6 Doelgroepen

Voor de bibliotheek bestaan de doelgroepen uit:

- Kinderen 0-4 en hun ouders (ook baby's)
- Kinderen 4-12 en deels hun ouders (deze doelgroep is wellicht kleiner in de toekomst vanwege bibliotheken op school)
- Scholieren 12-17
- Studenten en jong volwassenen 17-27 (kleine doelgroep in onze bibliotheken, maar het moet wel aantrekkelijk zijn voor deze doelgroep)
- Jonge ouders, voornamelijk moeders
- Laaggeletterden
- Digitaal laagvaardigen en hun begeleiders/familie etc.
- Nieuwkomers/statushouders
- Volwassen (veel)eners
- Volwassenen: cultuurliefhebbers en breed geïnteresseerden
- Volwassenen: mensen die het leuk vinden activiteiten bij te wonen/workshops etc.
- Volwassenen: bezoeker, anderen ontmoeten, krantlezen, koffiedrinken, snuffelen
- Ouderen (babyboomers)
- Ouderen (gepensioneerde gezelligheidszoekers)

Theater de Molenberg richt zich op een breed publiek door het aanbieden van diverse voorstellingen voor jong en oud. Exacte gegevens over doelgroepen die daadwerkelijk de weg naar het theater weten te vinden ontbreken. Wel kan gesteld worden dat dit in de huidige context een relatief oud publiek is en dat, rekening houdend met demografische ontwikkelingen in de regio, moet worden geanticipeerd op verdere vergrijzing van het publiek. Dat neemt niet weg dat het cultuurkwartier een aantrekkelijke uitgaansplek moet worden voor een breed publiek, met daarbij zeker ook de jongere bezoeker.

Het IVAK bemiddelt voor iedereen die zich in het sociaal domein bezighoudt met cultuur. Daarmee bereikt zij een breed publiek van jong tot oud. De aanbieders bepalen de doelgroep waarop zij zich willen richten.

3.3.7 Bezoekersaantallen

In het seizoen 2017-2018 trok De Molenberg 31.173 bezoekers bij voorstellingen en films. Van de zalen in het congrescentrum werd gebruik gemaakt door 41.057 personen. Deze getallen zijn licht stijgend in de afgelopen jaren (vanaf 2011-2012). In de jaren voor 2011-2012 zijn de bezoekersaantallen een aantal jaren afgenomen.

In 2017 bezochten 59.351 bezoekers bibliotheek Delfzijl. In 2018 was dit aantal 56.376. De bezoekersaantallen van bibliotheek Delfzijl liggen al jaren boven de 55.000 bezoekers. Door de bibliotheek worden steeds meer activiteiten en spreekuren georganiseerd en gefaciliteerd waardoor verwacht wordt dat het bezoekersaantal de komende jaren zal toenemen.

Stichting IVAK schat dat het aantal bezoeken van de lessen en cursussen/activiteiten van de cultuuraanbieders op jaarbasis ca. 23.000 zal bedragen. Dit is te verdelen naar 1.400 bezoekers voor het poppodium, 2.500 bezoekers voor de pop oefenruimtes, 7.200 bezoekers voor de danszaal, 1.800 bezoekers voor de theaterzaal, 4.000 bezoekers voor de koor-oefenruimte, 4.800 bezoekers van de lesruimten en 1.200 bezoekers van het teken/schilderlokaal.

3.4 Organisatie en Formatie

3.4.1 Theater De Molenberg

De formatie van theater de Molenberg bestaat uit de volgende functionarissen:

- 1 directeur (1 kantoorwerkplek)
- 1 medewerker Administratie algemeen (1 kantoorwerkplek)
- 1 medewerker Receptie/administratie/kassa/kaartverkoop (1 kantoorwerkplek)
- 1 hoofd Horeca en 1 medewerker Horeca (2 werkplekken)
- 1 Toneelmeester + techniek (1 kantoorwerkplek)
- X medewerkers Horeca
- 1 medewerker Boekhouding en personeelszaken (1 kantoorwerkplek)
- 1 medewerker Marketing c.q. stageplek (1 kantoorwerkplekken)
- 1 medewerker Schoonmaak (inhuurkracht) (1 flexibele werkplek)

Uiteraard nemen de optredende gezelschappen eigen personeel mee. Voor tijdens en na de voorstellingen verblijven deze in de kleedkamers, de artiestenfoyer en de verblijfsruimte techniek.

3.4.2 Bibliotheek

De formatie van bibliotheek Delfzijl bestaat uit de volgende functionarissen:

- 1 coördinator facilitair en vrijwilligers
- 1 domeinspecialist Sociaal Domein (Participatie en Zelfredzaamheid)
- 3 domeinspecialisten Taal als basis en plezier in lezen
- 2 servicemedewerkers bibliotheek
- 15 vrijwillige medewerkers (excl. Taalhuisvrijwilligers).

3.4.3 IVAK

De ondersteunende organisatie van het IVAK is en blijft elders gevestigd. De organisatie bestaat op dit moment uit 9 tot 10 personen die vaak een combinatiefunctie hebben. Docenten, instructeurs en andere aanbieders van cultuur zijn niet in dienst van het IVAK. Het IVAK is niet alleen in Delfzijl, maar in een ruimere regio actief en de werkplekken blijven vooralsnog gevestigd in de Centrumkerk. Daarmee is de huidige of toekomstige formatie niet relevant voor de ontwikkeling van het cultuurcluster.

4. Beeldverwachting en Omgeving

4.1 Locatie

Het cultuurcluster komt in het centrum van Delfzijl te liggen waarbij een zichtlocatie van belang is. Wanneer het cluster uit verschillende gebouwen bestaat, is het van belang dat de ontsluiting van deze gebouwen bij elkaar gelegen is zodat de drie participanten optimaal gebruik kunnen maken van de bezoekersstromen die door andere participanten worden aangetrokken. Het gebied waarin de entrees gelegen zijn moet een gastvrije ontsluiting bieden naar de ruimten van de 3 participanten.

Het theaterbedrijf heeft een relatie met omliggende horeca waardoor een uitgaansgebied ontstaat waarbij een bezoek aan het theater gecombineerd kan worden met een bezoek aan de horeca voor of na de voorstellingen. In de directe omgeving van het cultuurcluster dient voldoende parkeerruimte beschikbaar te zijn om de te verwachten piekbelastingen te kunnen opvangen. Specifieke doelgroepen, waaronder mindervalide mensen en ouderen, dienen het cultuurcluster goed te kunnen bereiken en zo nodig dicht in de buurt te kunnen parkeren. Ook is het noodzakelijk dat het cultuurcluster goed bereikbaar is met het openbaar vervoer. Op dit moment is het uitgangspunt dat het cultuurcluster gerealiseerd wordt op de plek van de oude Molenberg en de Bolder. Aandachtspunten hierbij worden gevormd door de afmetingen van de toneeltoren ten opzichte van de verhoudingen van plein De Molenberg en de molenbiotop. Ook verdient de relatie met de haven aan de andere zijde van de bouwmassa aandacht als het gebouw of de gebouwen op deze locatie worden gerealiseerd. Het maritieme karakter van Delfzijl zou aan deze zijde tot uiting moeten komen.

4.2 Sfeer

Het cultuurcluster dient een open, herkenbare, sfeervolle en laagdrempelige uitstraling te hebben. In Delfzijl is geen 'cultuurpaleis' gewenst, wel bebouwing op de schaal van Delfzijl met een uitnodigende uitstraling. Er moet rekening worden gehouden met het feit dat de verschillende functies binnen het cluster zowel overdag (daglicht) als in de avond intensief gebruikt wordt. De uitstraling moet dus overdag en in de avond herkenbaar zijn. Daarbij dienen zowel de functies van theater, als van de bibliotheek en het IVAK bij voorkeur zichtbaar te zijn. Daarbij moet vermeden worden dat de uitstraling als theater gehinderd worden op momenten dat de bibliotheek niet geopend is.

Het is wenselijk dat aan de buitenzijde van het cluster ruimte is voor het tonen van digitale displays en Ao-posters zodat de activiteiten van de diverse participanten in het cultuurcluster getoond kunnen worden aan de omgeving.

4.3 Stedenbouwkundige randvoorwaarden

4.3.1 Kaders

Ten aanzien van de stedenbouwkundige randvoorwaarden worden op dit moment de kaders bestudeerd. Deze zullen enerzijds verwoord worden in een volgende versie van dit programma van eisen, anderzijds zullen ze input vormen voor de bestemmingsplanprocedure die doorlopen zal worden. Factoren die bij uitwerking meegenomen zullen worden zijn de frontvorming richting plein De Molenberg en De Oude Schans, positie van de toneeltoren ten opzichte van omliggende

bebouwing en de molenbiotoop, samenhang met eventuele andere ontwikkelingen in de directe omgevingDe en de algemene verschijningsvorm van het gebouw of de gebouwen.

4.3.2 Footprint

De footprint van het gebouw zal nader uitgewerkt worden op basis van de stedenbouwkundige situatie, eventuele opdeling in verschillende bouwmassa's en wens en noodzaak vanuit het functioneel en ruimtelijk Programma van Eisen om bepaald functies al dan niet op de begane grond te plaatsen.

4.3.3 Bereikbaarheid en aanrijroute

Het cluster moet goed bereikbaar zijn voor auto's, fietsen, taxi's en wandelaars. Daarnaast moet het theater goed bereikbaar zijn voor grote decorwagens van de voorstellingen en voor artiesten. Decorwagens kunnen het gebouw goed bereiken zonder gevaar op te leveren voor fietsers en voetgangers. Laden en lossen vindt overdekt plaats, zodat omwonenden na 23.00 uur geen geluidhinder ondervinden. Naast de bewegingen met grote voertuigen, waarvoor speciale ingangen noodzakelijk zullen zijn, zullen er ook kleiner transporten plaatsvinden. Voor de bibliotheek geldt bijvoorbeeld dat meerdere malen per week boeken aangeleverd worden en ook boeken vervoerd worden vanaf de bibliotheek. In het ontwerp en de uitvoering van de entree en de omliggende infrastructuur dient er rekening mee te worden gehouden dat deze bewegingen zonder overlast voor de omgeving en het publiek plaats kunnen vinden.

Tevens wordt rekening gehouden met logistieke bewegingen die in de directe en ruimere omgeving plaatsvinden. Zo moet de ontsluiting van de Lidl (voor klanten en transporten) niet gehinderd worden en moet voorzien worden in een goede ontsluiting van de huidige en mogelijke toekomstige functies aan het plein en in de directe omgeving (zoals wonen met een plus).

4.3.4 Parkeren bezoekers en medewerkers

Er moet voldoende parkeergelegenheid zijn voor bezoekers, gebruikers en medewerkers. De afstand tot de parkeerplaatsen moet afgestemd zijn op de kenmerken van de bezoeker (bijvoorbeeld mogelijke mindervalide bezoekers op korte afstand) en op de aard van het bezoek (bijvoorbeeld parkeerplaatsen voor korte bezoeken met goederen op korte afstand). Personeel van voorstellingen moeten binnen korte afstand van de voor hen toegankelijke entree kunnen parkeren.

4.4 Verschijningsvorm Exterieur

De verschijningsvorm van het exterieur zal nader uitgewerkt worden in de vorm van een beschrijving van de gewenste beeldkwaliteit.

4.5 Uitstraling en sfeer interieur

4.5.1 Theater

Het interieur van het theater doet recht aan de diverse functies en sluit aan bij het gebruik dat in de dag-situatie of juist in de avondsituatie van de functies wordt gemaakt. Per functie wordt kort weergegeven welke sfeer hier verwacht wordt.

De entree van het theater is open en transparant en nodigt daarmee uit om het cultuurtwartaier te betreden. Voor bezoekers is het gebouw letterlijk en figuurlijk laagdrempelig.

De grote foyer geeft een gevoel van ruimte en is warm en theatraal ingericht. Daarbij kan er sprake zijn van verschillende zones die sterker of minder sterk op de theaterfunctie gericht zijn. Er zijn gebieden waarin een meer intiem gesprek mogelijk is (enige afzondering) maar er zijn ook gebieden waar men zich kan laten zien en gezien kan worden. Een ruime trap (statietrap) kan wellicht bijdragen aan het gewenste gevoel van een avondje theater.

De grote zaal heeft een intieme en 'theatrale' sfeer. Het publiek zit dicht bij het podium en heeft het gevoel onderdeel te zijn van de voorstelling.

De kleine zaal heeft een meer functionele uitstraling, passend bij pop en moderne dans.

De kleedkamers zijn huiskamer-achtig. Naast functioneel gebruik zijn dit, samen met de artiestenfoyer, ruimtes waar artiesten rondom hun voorstelling verblijven en zich moeten kunnen ontspannen en zich thuis moeten kunnen voelen.

De vergaderzalen hebben een sfeervolle uitstraling met een goede (vergader)akoestiek. Op de vloeren ligt tapijt. De zalen kunnen ieder een eigen thema of sfeer hebben zodat er, naast in omvang en voorzieningen, ook keuze is in een sfeer die past bij het beoogde gebruik.

4.5.2 Bibliotheek en IVAK

De bibliotheek heeft een moderne en eigentijdse uitstraling waarbij de activiteiten actief zichtbaar zijn. Gelijktijdig heeft de ruimte voor boeken en activiteiten ook een warme huiselijke uitstraling. Biblionet Groningen past hierbij haar eigen inrichtings-/retailconcept toe. Digitale dienstverlening is volledig geïntegreerd in het concept. De uitleenfunctie/klassieke bibliotheek is zo lean en mean mogelijk vormgegeven. De uitwerking van het interieur laat de programmalijnen terugkomen (niet letterlijk).

De entree van de bibliotheek is uitnodigend en geschikt voor mindervaliden.

4.6 Bevindingen vanuit bezoek referenties

Op 27 september 2019 heeft het projectteam bezoeken gebracht aan projecten in Winschoten (De Klinker), Ulft (Dru Cultuurfabriek) en Doetinchem (Amphion). Hieruit zijn de volgende bevindingen naar voren gekomen:

Winschoten, De Klinker:

- Geluidsgevoelige functies hebben hier veel aandacht gekregen. De danszaal is groot en zou zo groot moeten zijn om functioneel te zijn (80-100m²). De pop-oefenruimte moet goed geïsoleerd zijn. Er zijn kleedkamers nodig bij de ballet-zaal. Routing door het gebouw is niet goed. Geen goede ingang. Uitwerking van bestrating is ook van belang. Oogt niet cultureel.
- Directeur heeft gebouw gekregen zoals het is. Concept komt voort uit wensdenken van kruisbestuiven en elkaar ontmoeten. Dat werkt hier in de praktijk niet. Realisatie orkestbak is onnodig in Nederlandse programmering. Rollenzolder is uitgelegd op een grote programmering die er nooit zal komen. Iedereen kan overal komen in het gebouw; dat leidt tot 3 huismeesters.

- De bibliotheek was oorspronkelijk gesitueerd op de begane grond en de eerste verdieping. De openheid van het concept, in combinatie met de verkeerszones rond het theater bleken niet goed te functioneren. Daarom is alsnog besloten de bibliotheek volledig naar de eerste verdieping te verplaatsen.
- Gebouw werkt niet lekker. Het café aan het plein is geen echt café. Er zijn geen echte keuzes gemaakt.

Dru, Ulf:

- Stemt droevig. Bibliotheek is niet goed geïntegreerd in het concept. Looproutes voor publiek naar beide zalen (afzonderlijk bereikbaar) is interessant. Gebouw is misschien niet heel mooi, maar wel eigen.
- Leuk om te zien maar niet als voorbeeld.
- Leuk maar veel gemiste kansen. Cultuurstraat is leuk concept maar niet uitgewerkt. Wel zijn in 1 oogopslag alle functies te zien bij binnenkomst en zijn ze afsluitbaar. Nergens hebben we echt een goede combinatie gezien van theater en bibliotheek (wel De Bussel, Oosterhout en De Hub, Kerkrade?)
- Mooi dat cultureel erfgoed wordt gedragen door cultuur in een plaatsje van 10.000 inwoners. Dit kan alleen met betrokken inwoners die het concept dragen. Dit is wat dat betreft een voorbeeld dat je in Delfzijl ook zou willen bereiken. Wel aandachtspunt dat het voor het hele complex 35fte nodig zijn. Het integreren van de raadzaal zorgt voor politiek draagvlak (als Hoogezand en Coevorden).

Amphion, Doetinchem:

- Goed hoe ruimten in totaal meewerken aan beleving. Horizontaal transport vanuit vrachtwagen tot geluidstafel in de zaal is goed doordacht. Kleine zaal is leuk. Bepaalde artiesten zullen dit waarderen. Gebouw is ontworpen (en wordt nog steeds aangepast) vanuit visie op het transport van de bitterballen. Directeur denkt aan de toekomst. "Keukenjuffrouw" in de artiestenfoyer is een gouden greep.
- Theater is door 2 mensen met visie samen gebouwd, dat zie je. Het is alleen theater en dat maakt het mogelijk om helder concept neer te zetten. Ook hier heeft men moeten bezuinigen; je kunt bijvoorbeeld niet via 2 zijden naar de entree van de zaal komen. Drukte en krapte wordt als een positief iets gebracht (geeft meer omzet horeca). In praktijk worden voorstellingen in de kleine zaal altijd in een lijst gespeeld. De opstelling in Caré-setting is niet handig. Blijf met verhaal van de directeur; hoe alles op alles wordt afgestemd, inclusief muziek voor de voorstellingen in de foyer.
- De aankleding van het gebouw, met kunst in de vorm van grote foto's, doet veel met de sfeer en eigenheid.
- Theater moet ook gedragen worden door de directeur. Dat was in Doetinchem het geval.
- Mooie uitstraling
- Directeur is zeer bevlogen. Staat te dansen voor de bezoekers. Heel jammer van alle problemen met de buitenkant van dit gebouw. Extra pijnlijk omdat theaterorganisatie zelf eigenaar is. Duidelijk dat voldoende bergruimte en de routing erg belangrijk zijn.

4.7 Bijzondere eisen en aandachtspunten

4.7.1 Daglicht en kunstlicht

Alle kantoorwerkplekken van Theater en bibliotheek dienen aan ARBO-normen te voldoen en te beschikken over daglicht en uitzicht. Bijzondere aandacht is nodig voor de backstage-ruimten van het theater. Theater-technici verblijven hier vaak uren rondom de voorstellingen en ook hier is het noodzakelijk dat er overdag sprake is van daglicht en contact met de buitenwereld, waar dit vanuit functionele eisen mogelijk is. De theatertoren moet daarmee dus voorzien zijn van daglicht.

Voor entree, servicepunt en foyers is het van belang dat er sprake is van transparantie en dat daarmee veel daglicht in het gebouw doordringt. Daarnaast is het wenselijk dat er voldoende sfeer gemaakt kan worden in de foyers rondom voorstellingen en optredens. Het moet dus mogelijk zijn de foyers enigszins te verduisteren, of ten minste deels te verduisteren, zodat sfeerverlichting tot zijn recht komt.

Het kunstlicht dient in de theateromgeving bij te dragen aan de gewenste, theatrale sfeer. In de bibliotheekomgeving is deze ondermeer gericht op lees-, studie- en werkactiviteiten en andere activiteiten. De verlichting dient dusdanig geprojecteerd te worden dat er voldoende opbrengst is om (de ruggen van) boeken op de onderste plank van de boekenkast goed te kunnen lezen. Hiervoor geldt een norm van 200 lux op tafelhoogte.

In alle gevallen geldt dat de verlichting energiezuinig en onderhoudsvriendelijk moet zijn. De verlichting moet door middel van scenario's eenvoudig aangepast kunnen worden aan de sfeer die op dat moment in dat deel van het cultuurcluster gewenst is.

4.7.2 Akoestiek

Voor diverse functies binnen het cultuurcluster gelden specifieke akoestische eisen en wensen die voortkomen uit het voorgenomen gebruik en eventuele flexibiliteit. Voor de diverse functies gelden de volgende eisen:

- Theater Zaal groot en klein: Een korte nagalmtijd ("droog") die de zaal geschikt maakt voor elektronisch versterkte muziek en die zorgt voor een goede spraakverstaanbaarheid. Naar wens wordt de nagalmtijd met elektronische middelen verhoogd wanneer het type voorstelling hierom vraagt. De grote en kleine zaal kunnen gelijktijdig worden gebruikt en ze dienen dus ook akoestisch van elkaar geïsoleerd te zijn.
- De ruimte voor boeken en activiteiten binnen de bibliotheek dient een hoge geluidsabsorptie te hebben zodat in dezelfde ruimte diverse activiteiten mogelijk zijn zonder dat deze elkaar sterk hinderen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan buitenschoolse activiteiten voor groepen van 15 basisschoolleerlingen in combinatie met leren en werken. Er dient aandacht te zijn voor een goede spraakverstaanbaarheid voor bijvoorbeeld voorleesactiviteiten, taallessen et cetera. Binnen dezelfde ruimte moet het mogelijk zijn activiteiten te ontplooiën met betrekking tot concentratie, overleg, training/cursus, werken en ontdekken.
- De cursus- en overlegruimte en de 2 multifunctionele ruimten die o.a. ook geschikt zijn voor het geven van muzieklessen binnen de bibliotheek dienen akoestisch gescheiden te kunnen worden van de ruimte voor boeken en activiteiten zodat activiteiten die hier plaatsvinden niet gehinderd worden door activiteiten in de boeken- en activiteitenruimte. Binnen de ruimte moet een goede spraakverstaanbaarheid worden geborgd voor overleg en instructie. Hierbij dient rekening te worden gehouden met het feit dat privacy bij een aantal activiteiten van belang is (zoals wanneer instructie wordt gegeven over het werken met de digitale overheid middels hun DiGiD).
- De foyers worden zowel gebruikt als logistieke ruimte voor en na voorstellingen als voor recepties en muziekevenementen en als uitloopruimte voor de vergaderzalen. Er dient voldoende absorptie te zijn om, ook bij grote

hoeveelheden personen en horecageluiden, op normaal volume een gesprek te kunnen voeren. Wanneer er versterkte muziek wordt gespeeld (max. 95dB) dient overlast naar de omgeving beperkt te worden tot binnen de wettelijke kaders.

- Voor de vergaderzalen geldt dat er een goede spraakverstaanbaarheid moet worden gegarandeerd.
- Voor de danszaal geldt dat hier versterkte muziek gespeeld wordt waarbij de overlast naar omliggende ruimten, waaronder eventueel bovengelegen (woon)functies beperkt dient te worden.
- Voor de horecaruimten geldt dat overlast vanuit deze ruimten naar omliggende ruimten voorkomen moet worden.
- De overige kantoorachtige ruimten en ondersteunende ruimten dienen te beschikken over het voor deze ruimten gebruikelijke akoestisch comfort.

4.7.3 Comfort

Het cultuurcluster bevat een aantal verschillende ruimten die voor verschillende activiteiten worden gebruikt en met wisselende bezetting worden gebruikt. Ten aanzien van minimale temperaturen geldt dat in verblijfsruimten en minimale ontwerptemperatuur geldt van 20°C en voor sanitaire ruimten en kleedkamers van 22°C. Gezien de gebruikstijden van met name het theater is het wenselijk dat deze temperaturen snel (binnen maximaal 2 uur in de wintersituatie) bereikt worden. Daarbij moet in ogenschouw worden genomen dat het wenselijk is om de bouwdelen onderdeel te maken van het warmtenet.

Vanuit duurzaamheid is het wenselijk om benodigd koelvermogen zoveel mogelijk te beperken door waar mogelijk gebruik te maken van bijvoorbeeld nachtventilatie. Omdat er echter sprake kan zijn van relatief hoge bezettingsgraden in specifieke ruimten zoals vergaderruimten en bijvoorbeeld de kleine zaal (zeker bij sta-concerten) is het van belang in het ontwerpproces te beoordelen waar additionele koeling noodzakelijk is om het gebruik niet negatief te beïnvloeden. Ook dient beschouwd te worden waar zich potentiële grote warmtebronnen bevinden (keuken, patchruimte/MER, toneelinstallaties) en welke voorzieningen kunnen worden getroffen om de warmte die hier ontstaat zo min mogelijk effect te laten hebben op het algemene comfort in het gebouw. De luchtbehandelingsinstallatie moet zodanig ontworpen worden dat het mogelijk is om in de toekomst additionele koeling toe te voegen als dit wenselijk blijkt om het comfort verder te verbeteren.

Er zal in het algemeen geen bevochtigingsinstallatie worden toegepast. Door het kiezen van geschikte installatieconcepten (warmteterugwinning) en wijze van ventilatie wordt waar mogelijk wel geanticipeerd op extreem hoge of lage luchtvochtigheden. Bijzondere aandacht is wel nodig voor ruimten waarin bijvoorbeeld opslag van instrumenten plaatsvindt (bijvoorbeeld de opslagruimte voor de concertvleugel). Hier dient op lokaal niveau voorzien te worden in een installatie die de relatieve vochtigheid beheersbaar maakt.

Ten aanzien van ventilatie moet een concept worden gerealiseerd dat rekening houdt met de wisselingen in bezetting (CO₂-gestuurd). Daarbij moet worden geanticipeerd op emissies (van mensen, apparatuur, installaties) en buitenomstandigheden. Overdracht van geluid tussen gevoelige gebieden via ventilatiekanalen moet vermeden worden.

5. Ruimtelijke Eisen

5.1 Bepaling ruimtebehoefte

Vanuit de bestaande situatie, huidige ontwikkelingen en de toekomstvisie van de verschillende participanten in het cultuurcluster is een ruimtelijk programma van eisen opgesteld. Dit ruimtelijk programma, in de vorm van een ruimtestaat, treft u aan als bijlage bij dit Programma van Eisen. De ruimtestaat is opgesteld in m²-NVO (netto vloeroppervlak). Per functie is een inschatting gemaakt van de netto-bruto verhouding op basis van de grootte van de ruimtes en de wijze waarop het NVO ingeschat kan worden. Binnen het ruimtelijk programma van eisen wordt rekening gehouden met de scheiding van functies binnen het cultuurcluster in 2 bouwvolumes; een volume dat bestaat uit de theaterfuncties en een volume waarin de bibliotheek en de danszaal van Stichting IVAK zijn gehuisvest.

5.2 Kritische maatvoeringen

In de ruimtestaat is een aantal minimale afmetingen aangegeven (lengte, breedte en/of hoogte). Het betreft hier maten die kritisch zijn om de ruimte goed te kunnen benutten (denk hierbij bijvoorbeeld aan een opslagruimte voor een vleugelpiano waarin natuurlijk ruimte moet zijn voor een vleugelpiano).

5.3 Ruimteclusters

In de ruimtestaat wordt een diverse clusters onderscheiden. De ruimtes binnen een ruimtecluster hebben een relatie met elkaar en dienen in directe nabijheid van elkaar geprojecteerd te worden. De ruimtestaat is verdeeld in 2 gebouwdelen waarbinnen clusters te onderscheiden zijn. Per gebouwdeel is een relatieschema opgesteld waaruit blijkt welke ruimteclusters, en welke ruimten of functies binnen deze clusters, meer- of minder relatie hebben met de overige ruimteclusters.

5.4 Relaties tussen functies

Als bijlage is een relatieschema opgenomen. Hierin is visueel gemaakt hoe verondersteld wordt dat ruimten ten opzichte van gerelateerde ruimten zijn gelegen in het cultuurcluster. De ruimten zijn niet op schaal weergegeven dus de grote van ene figuur zegt niets over de gewenste grote van deze ruimte. In het schema is doormiddel van grote pijlen aangegeven welke ruimten een relatie hebben met buiten, d.w.z. welke ruimten dus een in- en/of uitgang hebben naar buiten. Deze in- en uitgangen mogen ook gecombineerd worden indien dat functioneel mogelijk is. Het is zelfs wenselijk om zo weinig mogelijk in- en uitgangen te maken. In het overzicht staan ook dunnen pijlen aangegeven die laten zien dat twee functies een directe relatie met elkaar hebben, maar dat deze door ruimtelijke beperkingen in het schema niet direct aan elkaar grenzen. In het ontwerp moet geprobeerd worden om deze ruimten zo te positioneren dat deze relatie optimaal invulling kan krijgen.

6. Functionele Eisen op ruimteniveau

6.1 Eisen per functie (zoals genoemd in de ruimtestaat)

6.1.1 Theater

6.1.1.1 Entreegebied en Foyers

Een royale en goed herkenbare entree geeft toegang tot het theater binnen het cultuurcluster. Deze entree grenst aan een buitengebied waar zich ook de entree naar de bibliotheek en de ruimte van Stichting IVAK bevinden. Deze entree heeft bij voorkeur een tochtsluis, om het klimaat in de daaraan grenzende ruimten beheersbaar te maken. Gezien de hoge piekbelastingen bij voorstellingen en de specifieke doelgroepen is een tourniquet ongewenst.

Na de tochtsluis, of bij voorkeur binnen de tochtsluis (wanneer hier een arbo-technisch verantwoorde werkplek kan worden gemaakt), treft de bezoeker een servicepunt aan. Hier kan informatie-verkregen worden over de diverse functies binnen het cultuurcluster, hier kunnen bezoekers worden doorverwezen en hier kunnen kaarten gekocht of afgehaald worden. Er is ruimte voor een rij waarbij de toegang tot het theater voor mensen die geen gebruik hoeven te maken van het servicepunt gegarandeerd is. Het servicepunt heeft een kassafunctie en via een monitor is het mogelijk om de plaatsen in het theater aan de bezoeker te laten zien. De balie van het servicepunt is afsluitbaar en de werkplek achter de balie is tochtvrij en verwarmd.

Het servicepunt grenst direct aan het bespreekbureau/administratie. De medewerkers kunnen elkaar assisteren en vervangen bij afwezigheid van 1 van de medewerkers. In totaal zijn er in de combinatie servicepunt/bespreekbureau/administratie naast de baliefunctie 2 volwaardige (ARBO)werkplekken aanwezig.

De foyer grote zaal is een multifunctioneel gebied dat niet alleen dienstdoet als logistieke ruimte direct voor en na voorstellingen in de grote zaal, maar die de ontsluiting vormt voor andere functies in het theater, waar incidenteel ook optredens worden verzorgd (bijvoorbeeld bij de "blues-night", waarbij met behulp van prakken een tijdelijk podium wordt gemaakt) en waar recepties en ontvangsten kunnen worden georganiseerd. In de foyer kunnen ook diverse activiteiten van andere participanten in het cultuurcluster plaatsvinden, zoals voorleesactiviteiten van de bibliotheek, gezamenlijke initiatieven in de vorm van (amateur)toneel maar ook instructie en voorlichting. Vanuit de foyer grote zaal zijn alle theaterfuncties makkelijk te vinden. Bezoekers kunnen staan of zitten in dit gebied en gebruik maken van de aanwezige horeca in de vorm van een of meerdere bars/koffiepunten (verdeling mede afhankelijk van de vormgeving van het gebied). Bij sommige abonnementsvormen worden drankjes aan tafel geserveerd. Het meubilair maakt multifunctioneel gebruik mogelijk; wat 's avonds een zitje is waar van een hapje en een drankje kan worden genoten kan overdag een zitje zijn waar taalles of digitale zelfstandigheid wordt onderwezen. Gezien het bezoekersprofiel is er relatief veel behoefte aan zitplaatsen. Afhankelijk van de activiteiten kunnen 1 of meerdere mobiele bars worden toegevoegd om voldoende capaciteit te verzorgen. Hiervoor zijn aansluitpunten voorzien in de vloer. De foyer grote zaal kan uit verschillende, aan elkaar grenzende gebieden bestaan die niet persé op dezelfde bouwlaag gelegen moeten zijn. Wel moeten de ruimten visueel met elkaar verbonden zijn zodat er overzicht mogelijk is op het geheel en flexibel gebruik mogelijk is. Er is ruimte voor digitale informatieborden en Ao-posters.

Naast een foyer voor de grote zaal is er een foyer kleine zaal beschikbaar zodat het mogelijk is om gelijktijdig activiteiten in de grote zaal en in de kleine zaal te programmeren. De foyer kleine zaal moet dan ook onafhankelijk van de foyer grote zaal kunnen functioneren. Deze foyer heeft eveneens een bar/koffiepunt en hier is het ook mogelijk om naar wens een extra (tijdelijke) bar toe

te voegen. De foyer kleine zaal doet tevens dienst als uitloopruimte van het vergadercluster. Het moet hier ook mogelijk zijn om buffetten te serveren voor gebruikers van het vergadercluster.

Er is een bewaakte garderobe aanwezig voor bezoekers van de voorstellingen. De garderobe zit op een logische positie ten opzichte van de foyer grote zaal en de entree. Deze wordt bemand door personeel dat hiervoor wordt ingehuurd. Zij dienen toezicht te kunnen houden op de jassen in het bewaakte gebied. Een deel van de garderobe dient herkenbaar te zijn als onbewaakt gebied waarvan mensen gratis gebruik kunnen maken. De garderobe heeft een capaciteit van 750 jassen. Er worden geen lockers beschikbaar gesteld aan bezoekers.

Om de foyers voor diverse functies te kunnen gebruiken is een stoelenberging noodzakelijk. De positie hiervan en de afmeting per positie dient afgestemd te zijn op de verdeling van de foyers in verschillende gebieden en over verschillende bouwlagen. Het is niet gewenst om met stoelen en tafels te moeten slepen over trappen of in de lift.

Toiletgroep beneden: de toiletgroep is gesplitst in heren en damesgedeelte. De verhouding heren- en damestoiletten is 1:2. De toiletten zijn voorzien van voldoende wastafels, spiegels etc. Het aantal publiekstoiletten is 1 per 25 bezoekers (naar boven afgerond). Verdeeld over zaal en balkon komen er dus 24 toiletten. Dat zijn 16 damestoiletten en 8 herentoiletten. De herentoiletten worden nog nader onderverdeeld in toiletten en urinoirs.

Er komen geen spiegels boven de wastafels, maar aparte spiegels voorzien met plankje voor de tas en make-up. In alle toiletten komen twee haakjes (één voor de tas, één voor de jas).

Tenminste op iedere bouwlaag en in ieder bouwdeel is een schoonmaakkast aanwezig. Deze is voldoende groot voor het plaatsen van een schoonmaakkar en is voorzien van een uitstortgootsteen op een goed bereikbare plaats, voorzien van warm en koud water. In de schoonmaakkast is voldoende opbergruimte voor een grijpvoorraad aan schoonmaakproducten en schoonmaakapparatuur. Er zijn voedingspunten aanwezig op oplaadbare apparatuur te kunnen opladen. Wanneer bibliotheek en IVAK in 1 bouwdeel worden gevestigd, wordt ervan uitgegaan dat deze een gezamenlijke schoonmaakkast gebruiken.

Er is, per bouwdeel, een gedeelte centrale opslag schoonmaakmiddelen aanwezig waar noodzakelijke voorraden opgeslagen kunnen worden. Eventueel kan deze functie gecombineerd worden met 1 van de schoonmaakkasten (mits op een centrale positie gelegen).

Voor de tijdelijke opslag van afval dat vrijkomt in het theater (vanuit de voorstellingen, de horeca, het vergadercluster) dient een containerberging voorzien te worden. Deze dient tenminste te bestaan uit een gekoeld gedeelte, goed bereikbaar vanuit de horeca, voor afvoer van horeca-afval en een opstelplaats voor een perscontainer (deze mag eventueel buiten staan, mits afgeschermd voor buitenstaanders. Uiteraard dienen deze ruimten een goede verbinding te hebben met, of goed bereikbaar te zijn voor vuilophaaldiensten.

6.1.1.2 Theaterzaal (grote zaal en toneelhuis)

De grote Zaal met balkon biedt ruimte aan 550 bezoekers waarvan 370 in de zaal zitten en 180 op het balkon. De grote zaal heeft een vast oplopende vloer. Het balkon heeft een hoefijzer-vorm, zoals bij de Kleine Komedie in Amsterdam of de Goudse Schouwburg. De stoelen zijn relatief ruim geplaatst, met een rijafstand van 0,95m. Er zijn 10 goed toegankelijke rolstoelplaatsen. De zaal moet een sfeervolle uitstraling hebben die recht doet aan de beleving van een "avondje uit" en die past bij de

programmering die bestaat uit veel cabaret en populaire muziek, en in mindere mate uit toneel, musical en operette. Voorstellingen met klassieke muziek vinden incidenteel plaats. Uiteraard zijn zichtlijnen naar het podium, zowel vanuit de zaal als vanaf het balkon van groot belang en moeten de genoemde 550 plaatsen allemaal een acceptabel zicht bieden en zonder belemmering verkoopbaar zijn.

In akoestisch opzicht moet de zaal een relatief korte nagalmtijd hebben waarbij, afhankelijk van de programmering, met elektronische middelen de nagalmtijd naar behoefte kan worden verlengd. Daarmee is de zaal tenminste geschikt voor spraak en versterkte muziek. De zaal beschikt niet over een orkestbak. Een opstelplaats voor een orkest kan naar behoefte worden gecreëerd door de eerste rijen stoelen te verwijderen. Deze stoelen dienen dus eenvoudig uitneembaar te zijn. Tussen zaal en toneel bevindt zich een heffer om stoelen en andere zware materialen van de zaal op het toneel te kunnen plaatsen. De zaal is voorzien van één zaalbrug die met een lift bereikbaar is voor personeel met flightcases.

De zaal heeft een vaste opstelling voor een regie-eiland dat goed bereikbaar is en zich niet onder het balkon bevindt. Voor transport van (zware) apparatuur is er een gelijkvloerse route tussen laadperron, podium en regie-eiland.

Een schematisch overzicht van het toneelhuis is als bijlage bijgevoegd. Ter toelichting hierop het volgende: het toneel heeft een oppervlak van 23m bij 12m met een hoogte onder de rollenzolder van 18m. Dit geeft een praktisch speelveld van circa 12m bij 9,5m. Het voortoneel heeft een diepte van circa 1 meter en maakt in ruimtelijke zin onderdeel uit van de zaal. Het speelveld bevindt zich 1m hoger dan de vloer van de zaal. Om hoogteverschillen te voorkomen dienen diverse andere ruimten, van laad- en losruimte tot opslagruimten voor bijvoorbeeld de vleugel, zich ook op dit niveau te bevinden.

De afstopping bevindt zich links en rechts van het speelveld over de diepte van het toneel met een breedte van 3m per afstopping. Daarnaast bevindt zich circulatieruimte met een breedte van 1m. Deze circulatieruimte staat in verbinding met de circulatieruimte achter het toneel. Deze ruimte maakt het mogelijk voor acteurs en technici om zich tijdens de voorstelling van het ene naar het andere zijtoneel te verplaatsen.

Rondom het toneel, op circa 9m boven de toneelvloer, bevinden zich de niet-beweegbare zij- en achterbruggen. Deze zijn bereikbaar met een lift waarin ook gereedschappen en onderdelen van de theatertechniek naar boven getransporteerd kunnen worden. In verband met de veiligheid dient er ook een veilige vluchtweg te zijn vanaf de bruggen.

De zijtonelen bevinden zich uiterst links en rechts van het podium en hebben een breedte van circa 4m bij een vrije hoogte van circa 9m.

Boven het toneel bevindt zich de toneeltoren met een vrije trekhoogte van 18m met daar boven de rollenzolder. Er worden minimaal 54 reguliere, gemechaniseerde trekken voorzien met variabele snelheid en een maximale belasting van 500kg. De lengte van de roede is 18m. Er is een extra sluiertrek en een trek voor het voorboek. Daarnaast zijn er 2 zijtrekken (1 per kant). In de portaalzone hangt een beweegbare portaalbrug en twee manteau's. Indien er in een later stadium besloten wordt geen beweegbare portaalbrug toe te passen worden daarvoor in de plaats 6 trekken toegevoegd.

De rollenzolder is net als de zij- en achterbruggen vast beloopbaar en heeft een vluchtweg. De zolder is van voor naar achteren met stahoogte beloopbaar ondanks de waarschijnlijk aanwezige constructies. Van links naar rechts is de zolder tussen de constructies beloopbaar met stahoogte.

In de directe nabijheid van het toneel zal een machinekamer voor de trekken aanwezig zijn. Omdat de lieren voor de trekken meer opstellingsruimte vragen dan de breedte van de trek zullen de lieren in twee opstellingen worden geplaatst in twee afzonderlijke ruimten links en rechts van het toneel, in een dubbele ruimte aan één zijde of in 2 ruimten boven elkaar. Per opstelling is 12 meter lengte en circa 3m breedte nodig (voor opstelling en bediening).

6.1.1.3 Kleine zaal

De kleine zaal is een vlakke vloerzaal met een uitschuiftribune die voor diverse activiteiten gebruikt kan worden. De kleine zaal bevindt zich bij voorkeur op de begane grond. Indien in deze zaal een podium gewenst is, wordt dit tijdelijk met behulp van prakken gerealiseerd. De zaal heeft een speelvlak van ca. 9m bij 9m. Naast het speelvlakken bevinden zich links en rechts van het toneel de zijtonelen over een breedte van 2,5m. De vloer is geschikt voor dansvoorstellingen. De uitschuiftribune heeft een capaciteit van ca. 160 zitplaatsen. In combinatie met 40 aanvullende stoelen kan de zaal 200 zitplaatsen bieden. Met ingeschoven tribune en een podium kan een concert met maximaal 600 stapplaatsen worden gerealiseerd. Uiteraard moeten vrije doorgangen, vluchtwegen en klimaat op deze maximale bezetting afgestemd zijn. De zaal heeft een korte nagalmtijd die elektronisch naar wens kan worden aangepast. Op een hoogte van ca. 6 meter bevinden zich bruggen waarmee de belichting van voorstellingen kan worden gerealiseerd. Er is een volledige theater-technische installatie aanwezig (naast licht ook afstoppen, geen voordoek). De kleine zaal heeft langsbruggen aan weerszijden en 3 dwarsbruggen. Boven het podium 12 trekken, boven de gehele zaal 3 kraanbanen met 6 kettingtakels. (2 per kraanbaan). De zaal doet tevens dienst als filmzaal en voor gebruik door het IVAK. De kleine zaal dient gelijktijdig met de grote zaal gebruikt te kunnen worden en de onderlinge akoestische scheiding dient hierop afgestemd te zijn, waarbij in de ene zaal geluid geproduceerd kan worden met een niveau van 103dB(A) en in de andere zaal een stille voorstelling is met een toegestaan geluidsniveau van 30dB(A)..

Aansluitend aan, en met zicht op de zaal bevindt zich een regiecabine/projectieruimte. Uiteraard dient de positie afgestemd te zijn op de projectierichting. Vanuit de regiecabine is zicht op het podium noodzakelijk en moeten aanwijzingen gegeven kunnen worden aan de spelers. De projectieruimte biedt ruimte aan de projector en, in verband met het lawaai en de warmte die door dit apparaat geproduceerd worden, dient de projectieruimte af te schermen te zijn van de regieruimte. Ook dient er voldoende geluidwering te zijn tussen projectieruimte en kleine zaal.

De kleine zaal beschikt over een eigen berging waar bijvoorbeeld de 40 aanvullende stoelen opgeslagen kunnen worden en andere, voor specifieke doeleinden noodzakelijke, theater technische voorzieningen kunnen worden opgeslagen.

6.1.1.4 Vergadercentrum

Het vergadercentrum bestaat uit een aantal ruimten die extern verhuurbaar zijn aan diverse externe profit of non-profit organisaties en verenigingen. Er zijn 2 vergaderzalen waarin, bijvoorbeeld voor recepties, een bar geplaatst kan worden. Deze zalen zijn met verschillende opstellingen voor verschillende vormen van overleg geschikt. De zalen beschikken over projectiemiddelen (beamer) aan aansluitingen voor een laptop. Eén van deze vergaderzalen is voorzien van een inloopkast waarin zich een wastrog bevindt. Deze is bedoeld om teken- en schilderlessen in deze ruimte mogelijk te maken maar de ruimte ook commercieel te kunnen verhuren voor vergaderingen. Eén van de vergaderzalen is middels een schuifwand opdeelbaar in twee kleinere, los van elkaar verhuurbare vergaderzalen. De resterende ruimten dienen dus voorzien te zijn van een eigen toegang en vluchtwegen en de schakeling van verlichting en luchtbehandeling dient op dit gebruik afgestemd te zijn.

Het vergadercentrum beschikt over een zaalberging waarin zaken kunnen worden opgeborgen zoals extra stoelen en klaptafels, presentatiemiddelen et cetera. Wanneer vergadercentrum en kleine zal in elkaars directe nabijheid worden gerealiseerd kan

overwogen worden om deze twee bergingen te combineren (waarbij wel het totale aangegeven vloeroppervlak beschikbaar moet blijven).

Om het vergadercentrum te kunnen gebruiken is circulatierruimte benodigd. Deze kan gebruikt worden wanneer er een pauze in een programma plaatsvindt, als gebruikers tijdens een sessie willen lunchen, willen borrelen of bijvoorbeeld een buffet willen gebruiken dat niet in de zaal kan worden opgesteld. Wanneer de ruimten op een gunstige wijze ten opzichte van elkaar geplaatst kunnen worden verdient het de voorkeur om hiervoor gebruik te maken van de kleine foyer.

6.1.1.5 Backstage ruimten

Om het theaterbedrijf goed te kunnen laten functioneren is een aantal backstage ruimten noodzakelijk die zich in de directe omgeving van de grote of kleine zaal dienen te bevinden. Zo dienen er kleedkamers gerealiseerd te worden voor zowel de grote als de kleine zaal. Voor de grote zaal wordt voorzien in 2 grotere kleedkamers, elk voor een groep van maximaal 14 personen en 2 kleine kleedkamers voor 3 tot 4 personen. Minimaal twee kleedkamers bevinden zich op het niveau van het podium, de andere kleedkamers mogen maximaal één verdieping hoger of lager liggen. Voor de kleine zaal worden 2 kleedkamers voorzien, elk voor 3 tot 4 personen. Alle kleedkamers, zowel voor de grote als de kleine zaal, zijn voorzien van een douche met voorruimte. Verder zijn er wastafels aanwezig, grimetafels met spiegels en spiegels waarbij men zichzelf van top tot teen kan zien. Er is in elke kleedkamer een monitor aanwezig waarmee de voorstelling kan worden afgekeken. In iedere kleedkamer moet ruimte zijn voor een rustbank. Twee kleedkamers zijn integraal toegankelijk voor mindervaliden.

In het backstagegebied bevindt zich verder een (onbemande) artiestenfoyer waar de artiesten voor, tijdens en na de voorstelling kunnen ontspannen, iets kunnen drinken of een maaltijd kunnen gebruiken. De ruimte heeft diverse zitmogelijkheden en een pantry met spoelbak en 2 magnetrons, een koelkast en een TV. De artiestenfoyer moet daglicht verkrijgen en fungeert incidenteel ook als ruimte voor intern overleg.

Om de concertvleugel te kunnen opslaan is een geklimatiseerde opslagruimte concertvleugel nodig waarin de vleugel in horizontale positie kan worden opgeslagen. De ruimte dient te beschikken over een deuropening met een vrije doorgang van 2,0m. Deze ruimte dient zich op gelijke hoogte als de toneelvloer te bevinden en de route naar het podium moet tenminste 2m breed vrij van obstakels zijn.

Voor de bediening van de theaterverlichting in de grote zaal moet een lichtcabinet voorzien worden waar vanuit er direct zicht is op het toneel.

Voor het technisch personeel van het theater en van de voorstelling die tijdens de voorstelling aanwezig moeten zijn dient een verblijfsruimte techniek gerealiseerd te worden van waaruit het (met camera en monitor en via een porto-verbinding) mogelijk is om het verloop van de voorstelling te volgen. De ruimte dient een werkplek voor 1 persoon en zitmogelijkheid voor circa 6 personen te bevatten.

In de omgeving van het toneel van de grote zaal dient een opslagruimte technische inventaris aanwezig te zijn voor zaken als lampen, filters en overige theater-technische onderdelen. De ruimte dient een dubbele deur te hebben en zich op gelijke hoogte als het toneel te bevinden. Indien mogelijk verdient het de voorkeur als deze ruimte hoog kan worden uitgevoerd zodat weinig gebruikte artikelen op hoogte kunnen worden opgeslagen.

Ten behoeve van acteurs en technici dienen vlak bij het toneel van zowel de grote als de kleine zaal toiletten aanwezig te zijn. Hiervoor worden 2 herentoiletten voorzien, 1 damestoilet en 1 MiVa-toilet dat, indien niet gebruikt als MiVa-toilet ook als damentoilet dienst kan doen. Bij de toegangsdeur naar het toneel hangt een spiegel waarin men zich van top tot teen kan zien.

In de directe omgeving van het podium van de grote zaal dient een laad- en losruimte te worden gerealiseerd. In verband met de geluidsgevoeligheid van deze functie dient deze volledig inpandig en afsluitbaar uitgevoerd te worden waarbij een vrachtwagencombinatie met een totale lengte van 17,5m zich (achteruitrijdend) op kan stellen tegen een losperron op gelijke hoogte met het podium. Er dient een dock-leveler aanwezig te zijn om resterende hoogteverschillen te kunnen overbruggen. Lange en zware podiumstukken moeten vanaf dit losperron naar het podium getransporteerd kunnen worden waarbij smalle doorgangen, scherpe bochten, hoogteverschillen en drempels vermeden dienen te worden. De wijze waarop vrachtwagencombinatie op een veilige manier de laad- en losruimte kan bereiken zonder daarbij (en bij vertrek) overlast te veroorzaken voor de omgeving verdient bijzondere aandacht in de uitwerking van het gebouw en de stedenbouwkundige context.

Ook voor de kleine zaal dient een laad- en losperron te worden gerealiseerd waarvoor dezelfde voorwaarden gelden. Wel is hierbij sprake van kleinere voertuigen waarbij een maximum aangehouden kan worden van een bakwagen met een lengte van 10m. Dit laad- en losperron dient uiteraard toegang te geven tot de vloer van de vlakke-vloerzaal.

6.1.1.6 Kantoorfuncties theater

Voor het functioneren van het theaterbedrijf is een aantal kantoorfuncties noodzakelijk. Bij voorkeur zouden deze kantoorruimtes in hetzelfde gebied moeten liggen als eerdergenoemde bespreekbureau en administratie maar het is niet wenselijk dat ze in direct zicht van het publiek liggen omdat het geen functies betreft waarmee het theater zich naar buiten wil presenteren.

Ten behoeve van de directie wordt een kantoorruimte voorzien waarin zich een (ARBO)werkplek bevindt alsmede een ruime en representatieve overlegplek voor minimaal 6 personen. Voor boekhouding/personeelszaken wordt een kantoor met 1 (ARBO)werkplek voorzien. Het kantoor horeca is bedoeld voor 2 (ARBO)werkplekken waarbij de mogelijkheid bestaat voor kort werkoverleg met enkele collega's. Er dient een kantoor met 1 werkplek gerealiseerd te worden voor een marketing/stage medewerker.

Er dient een personeelsruimte voorzien te worden die gebruikt wordt als lunch en ontmoetingsruimte en als overlegruimte voor personeelsbijeenkomsten of informeel overleg. In deze ruimte dient zich een pantry te bevinden met spoelbak en magnetron en er dient zich een tiental lockers te bevinden voor kleding en persoonlijke eigendommen van personeel. Er wordt geen douche voorzien.

Bij de kantoren dient een berging/archiefruimte te worden voorzien voor de opslag van actuele stukken en stukken die vanuit wettelijke eisen enige jaren bewaard moeten worden. In deze ruimte staat ook een tekeningenkast (A0-formaat) voor de opslag van posters en affiches.

Tenslotte bevindt zich in de directe omgeving van de kantoorfuncties een reproruimte waarin een multifunctioneel kopieerapparaat geplaatst wordt en voorraden media. Binnen deze ruimte bevindt zich de (afgesloten) serverruimte.

6.1.1.7 Horeca

Vanuit de horeca-ruimten wordt catering verzorgd ten behoeve van voorstellingen (arrangementen, koffie/thee, borrelgarnituren), zaalverhuur (buffetten) en recepties. Gezien de podiumfunctie moet bij gelijktijdig geprogrammeerde,

uitverkochte voorstellingen rekening worden gehouden met maximaal 700 personen die gelijktijdig bediend moeten worden. Hiervoor zijn de volgende ruimten benodigd die op korte afstand van elkaar gelegen moeten zijn:

Een bereidingskeuken met fornuis, frituur en bakplaat met een goede en gebalanceerde afzuiging. De keuken dient compact te zijn maar te beschikken over voldoende werkbladen voor het afleggen van schalen t.b.v. buffetten.

Een separate afwaskeuken met debrasseer tafel, spoelmogelijkheid, afwasmachine (doorschuifvaatwasser) en opbergruimte voor serviesgoed.

Een opslag droge kruidenierswaren en non-food waarin ruimte is voor stellingen met diverse niet-gekoelde producten.

En tenslotte een koelruimte met vrieskasten en koelkasten ten behoeve van de opslag van bederfelijke artikelen.

Vanuit de Horecaruimten moeten alle uitgiftepunten en de zalen met karren met dranken en etenwaren snel bereikt kunnen worden, ook als deze op de verdieping gelegen zijn. Opslag en koelruimte zijn gemakkelijk te bereiken voor leveranciers.

6.1.2 Bibliotheek

De ruimte voor activiteiten van de bibliotheek ligt centraal in de totale gevraagde ruimte voor boeken en activiteiten. De ruimte voor de collectie is om de ruimte voor activiteiten heen gelegen, binnen dezelfde ruimte. Deze ruimte is direct toegankelijk vanuit het entreegebied en binnen het geheel van het cultuurcluster duidelijk herkenbaar als bibliotheek. Buiten gebruikstijden van de bibliotheek is het mogelijk om het domein van de bibliotheek af te scheiden van het gebied waarin zich de danszaal, kleedkamer en toiletten bevinden. Goede toegankelijkheid voor alle gebruikers is van groot belang en de ruimte ligt dan ook bij voorkeur op de begane grond. De ruimte is overzichtelijk en flexibel in te richten (zonder hinderlijke aanwezigheid van kolommen of constructieve wanden) en is geschikt voor de ontvangst van groepen. Met behulp van flexibele inrichtingselementen kunnen gebieden worden ingericht voor verschillende doelgroepen en activiteiten. Naarmate het programma aangepast wordt op basis van actuele ontwikkelingen en behoeften zullen deze gebieden een andere functie krijgen. In tegenstelling tot de traditionele bibliotheek is de ruimte slechts gedeeltelijk ingericht met boekenkasten voor de traditionele collectie. In het bibliotheekgebied bevindt zich ook een koffiepunt met diverse zitjes. De gemiddelde veranderlijke vloerbelasting, die bij een traditionele bibliotheek ca. 4kN/m² bedraagt, kan in dit geval teruggebracht worden tot ca. 2kN/m². Andere activiteiten in deze ruimte betreffen onder andere cursussen en informatieverstrekking. De ruimte beschikt over een aantal narrow-casting schermen op goed gekozen locaties om de zelfredzaamheid van bezoekers te verhogen.

Binnen de ruimte voor boeken en activiteiten zijn (bij aanvang) de volgende functies aanwezig:

- Het taalhuis; een plek waar laaggeletterden met vrijwilligers kunnen werken aan hun taalvaardigheid. Hiervoor worden gesprekken gevoerd en is enige privacy gewenst.
- Werk- en studieplekken die het toenemend gebruik van de bibliotheek als werk- en studieplek faciliteren. Deze plekken liggen verspreid door de bibliotheek.
- Het eLAB dat zich richt op het leveren van een bijdrage aan digitale basiskennis. Naast een collectie bestaat deze functie uit werk- en zitplekken met aansluitpunten en opbergruimte (de huidige bibliotheek beschikt niet over een eLAB, binnen de nieuwe setting heeft het wel de voorkeur dat dit mogelijk is).
- Publieks PC's; deze kunnen eventueel gecombineerd worden met taalhuis of cursusruimte.
- Kunst & Cultuur; bestaande uit ruimte voor een collectie, geschikt voor lezingen, concerten etc.
- Lezen en genieten; bestaande uit een collectie en een loungeplek met fauteuils

- Verhalen & Zo 8-12; dat een collectie biedt, een digitaal speelelement en speelse zit-/ligelementen voor kinderen
- De speelplaats; bestaande uit een collectie, tijdschriften, prentenboektribune, voorleesstoel, digitaal speelelement, fysiek speelelement en speelse zit-/ligelementen

Direct aan de ruimte voor boeken en activiteiten grenst een cursusruimte. De verbinding tussen cursusruimte en ruimte voor boeken en activiteiten is te variëren tussen transparant/open en meer gesloten, dit afhankelijk van de aard van de cursus en de deelnemers. De ruimte zelf is onder te verdelen in 2 delen zodat gelijktijdig aan kleine groepjes instructie kan worden gegeven of overleg plaats kan vinden. In totaal dient de ruimte geschikt te zijn voor een groep van ca. 15 personen. De ruimte beschikt over computeropstellingen en een groot scherm voor instructie. De ruimte wordt ook gebruikt als overlegruimte voor de bibliotheek en voor activiteiten van het IVAK.

Naast de cursusruimte zijn er 2 multifunctionele ruimten afgescheiden van de ruimte voor boeken en activiteiten. Hier vinden diverse activiteiten van de bibliotheek plaats die vragen om enige rust en privacy. De ruimten hebben wel een transparante verbinding naar de ruimte voor boeken en activiteiten. Deze ruimten dienen ook geschikt te zijn voor het geven van muzieklessen (via het IVAK) en de akoestiek in de ruimte en de geluidsisolatie ten opzichte van omliggende ruimten dient hierop afgestemd te zijn. De ruimten zijn bij voorkeur direct vanuit de entreepartij benaderbaar zodat het mogelijk is deze beschikbaar te stellen voor gebruik zonder dat daarmee de ruimte voor boeken en activiteiten voor derden moet worden opengesteld.

Voor de kantoorfuncties van de bibliotheek is een kantoorruimte aanwezig met daarin 5 flexibele werkplekken. De werkplekken zijn verdeeld in open werkplekken, gericht op communicatie, en tenminste 2 meer besloten werkplekken, gericht op geconcentreerd werk. Vanuit de kantoortuin is een zichtlijn naar de ruimte voor boeken en activiteiten.

De bibliotheek beschikt over een opslagruimte ten behoeve van de opslag van bijzondere collecties, expeditie-kratten, kantoorartikelen en overige goederen. De functie opslagruimte stelt geen bijzondere eisen aan de klimaatvoorzieningen. De ruimte moet met palletwagens bereikbaar zijn zonder schade aan het gebouw of de collecties.

In de omgeving van de kantoortuin bevindt zich een pantry voor personeel met voorzieningen voor koffie en thee, een magnetron, een spoelbak en een vaatwasser. De pantry heeft een omvang van 4 boven- en 4 onderkastjes.

Toiletten personeel: In het bouwdeel van bibliotheek en IVAK bevinden zich personeelstoiletten (1 dames- en 1 herentoilet) Deze functie wordt gedeeld tussen bibliotheek en IVAK.

Publiektoiletten: In het bouwdeel van bibliotheek en IVAK bevinden zich publiekstoiletten (1 dames- en 1 herentoilet) alsmede een mindervaliden-toilet. Deze functie wordt gedeeld tussen bibliotheek en IVAK.

Schoonmaakkast: Tussen bibliotheek en IVAK wordt een schoonmaakkast voorzien die gedeeld wordt tussen deze partijen,

6.1.3 IVAK

6.1.3.1 Ruimtegebruik door IVAK

Het IVAK heeft geen eigen ruimtelijk programma binnen het cultuurcluster maar zij faciliteert amateurkunst- en cultuurorganisatie onder andere bij het vinden van een geschikte locatie voor hun activiteiten. Als organisatie beschikt het IVAK elders in Delfzijl over kantoorfuncties, dus het is niet nodig om hiervoor ruimten te programmeren binnen het cultuurcluster. Wel kan er de wens bestaan om incidenteel gebruik te maken van de beschikbare werk- en overlegplekken waarbij het het meest waarschijnlijk is dat hierbij gebruik wordt gemaakt van werkplekken in de kantoortuin van de bibliotheek en overlegruimte in de vorm van (een deel van) de cursusruimte van de bibliotheek.

De belangrijkste ruimten binnen het cultuurcluster waar activiteiten van het IVAK zullen plaatsvinden zijn:

- De cursusruimte in de bibliotheek waar overleg, instructie en informatie kan worden gegeven aan groepen van maximaal 15 personen.
- De twee multifunctionele ruimten in de bibliotheek die geschikt zijn voor muzieklessen (akoestische muziek) aan individuele studenten of kleine groepen.
- Ruimte voor teken- en schilderlessen in de vorm van een vergaderruimte in het theater die hiervoor geschikt is gemaakt door een werkkast met opslagruimte voor materialen en een wastrog voor het spoelen van kwasten toe te voegen (voor grotere groepen) of de cursusruimte in de bibliotheek (voor kleinere groepen).
- Het poppodium in de vorm van de kleine zaal in het theater die geschikt is voor kleinschalige voorstellingen voor zowel toneelkunst als popmuziek. Uiteraard dient gebruik hiervan afgestemd te worden op de programmering van het theater voor professionele voorstellingen. De activiteiten via het IVAK zullen bestaan uit maandelijks popsessions, masterclasses, Sunday afternoon, unplugged en Kunstbende.

Uiteraard kan er naast deze ruimten gebruik worden gemaakt van de overige voorzieningen zoals de andere vergaderzalen in het vergadercentrum en de grote zaal voor meer grootschalige amateurvoorstellingen.

7. Eisen vanuit beheer en exploitatie

7.1 Toegankelijkheid

7.1.1 Personen

Gezien de functies binnen het cultuurcluster is het van belang dat deze functies voor een zo groot mogelijk groep gebruikers toegankelijk zijn. De bouwdelen moeten dus goed toegankelijk zijn voor mindervaliden. Daartoe moeten de bouwdelen integraal ontworpen worden. Dat wil zeggen dat er geen aparte toegangen komen voor mindervaliden. Alle toegangen zijn toegankelijk voor iedereen. Dat betreft niet alleen het publiek, maar ook het personeel. Om dit te borgen moet voldaan worden aan de Integrale Toegankelijkheid Standaard (ITS 2018). In het ontwerp- en uitvoeringsproces dienen de eisen zoals vastgelegd in deze standaard verwerkt en geborgd te worden, resulterend in afgifte van een certificaat bij ingebruikname. Behoudens de in deze standaard vastgelegde eisen dienen ontwerpende partijen met goed verstand bij het uitwerken van de diverse functies rekening te houden met mogelijke beperkingen van toekomstige gebruikers zodat zijn zo min mogelijk gehinderd worden bij de participatie bij verschillende activiteiten.

Naast toegankelijkheid voor bezoekers dienen de diverse functies binnen het pand zoals kantoren, vergaderruimten en backstageruimten ook toegankelijk te zijn voor mindervalide werknemers en bezoekende gasten van voorstellingen. Er dienen dus voorzieningen zoals mindervaliden-toiletten beschikbaar te zijn zodat deze mensen hun werk kunnen doen. Lichtbruggen, zaalregiepositie, toneel en kleedkamers zijn toegankelijk voor flightcases (en dus ook voor technici in rolstoel). Bijzonder aandacht verdienen de hoogteverschillen die aanwezig zullen zijn door het hoogteverschil tussen zaalvloer en podium in de grote zaal en de bereikbaarheid van de rollenzolder en zij- en achterbrug rond het toneel van de grote zaal.

7.1.2 Aanvoer

De functie van theater stelt specifieke eisen aan de wijze waarop aanvoer kan plaatsvinden naar de grote zaal en de kleine zaal. De omvang van vrachtwagencombinaties die hiervoor de transporten verzorgen neemt toe en daarnaast neemt de acceptatie vanuit de omgeving voor overlast die door deze transportbewegingen plaatsvindt af. Om deze reden zijn er in pandig laad- en losruimten voorzien waar ten behoeve van de grote zaal een vrachtwagencombinatie opgesteld kan worden en ten behoeve van de kleine zaal een bakwagen opgesteld kan worden. Het laden- en lossen vindt plaats op een in pandig laadbordes dat zich op min of meer gelijke hoogte bevindt met de laadvloer van de vrachtwagen en het betreffende podium. Een resterend hoogteverschil wordt overbrugd met een dockleveler. De ruimten beschikken over voldoende ventilatie om de transportbewegingen veilig plaats te laten vinden en zijn voldoende geïsoleerd en verwarmd om klimaatklachten in de aangrenzende ruimte te voorkomen. Er moet bij iedere laad- en losruimte een spreek-luisterverbinding aanwezig zijn zodat de chauffeur zijn komst kan melden bij het technisch personeel en ontvangst kan plaatsvinden.

Overige aanvoer in het cultuurcluster bestaat uit bevoorrading van de horeca, collecties voor de bibliotheek (welke tevens dient doet als afvoerroute) en voorraden kantoorartikelen en schoonmaakartikelen. Afhankelijk van het ontwerp van het cultuurcluster en verdeling van functies over bouwdelen moeten hier 1 of meerdere logistieke ingangen voor voorzien worden waarbij aanvoer gescheiden is van de afvoer van afval. De logistieke ingang dient te beschikken over een spreek-luisterverbinding.

7.1.3 Afvoer

De afvoer vanuit het cultuurcluster betreft voornamelijk afval en bijvoorbeeld periodiek afgeschreven boeken van de bibliotheek. Voor horeca-afval dient voorzien te worden in een gekoelde containerberging waar in diverse containers afval naar stroom gescheiden kan worden opgeslagen. De ruimte dient te beschikken over een korte afvoerroute naar buiten waar verder afvoer kan plaatsvinden en deze route moet voorzien zijn van voldoende brede doorgangen en beschermingen om dit transport mogelijk te maken zonder beschadigingen aan het gebouw. Voor aan- en afvoer ten behoeve van de horeca-functies geldt dat voldaan moet worden aan de eisen die hiervoor vanuit de HACCP worden gesteld.

Voor overige restafval dient voorzien te zijn in de opstelplaats voor een container met voorzieningen om hier desgewenst een perscontainer te kunnen plaatsen. Deze positie moet uiteraard goed bereikbaar zijn voor een vrachtwagen die de container komt legen.

Ten behoeve van vetten en oliën die via het riool het theaterdeel, met de daarin opgenomen horeca verlaten dient voorzien te worden in een vetvangput die zich eveneens op een geschikte positie buiten het pand bevindt om inspectie en legen van de put zonder hinder voor het gebruik van het cultuurcluster mogelijk te maken.

7.2 Oriëntatie

Bezoekers die het cluster betreden moeten snel hun weg kunnen vinden naar de verschillende functies in de bouwdelen; theater, vergadercentrum en bibliotheek. In de ligging van ruimten ten opzichte van elkaar dient rekening te worden gehouden met combinaties van gebruik, zoals de grote zaal en de grote foyer met bijbehorende toiletten, de kleine zaal en de kleine foyer met toiletten en het vergadercentrum in combinatie met de kleine foyer.

Omdat in een theateromgeving sprake is van grote hoeveelheden bezoekers die op één moment aankomen en naar een specifieke ruimte moeten worden geleid is het van extra belang dat zij zich gemakkelijk kunnen oriënteren in het pand. Naast heldere bewegwijzering door middel van digital signage dient de plattegrond van het gebouw logisch te zijn en de kans op rondzwerven te beperken. Ook dient er rekening gehouden te zijn met het feit dat bij eventuele calamiteiten het pand snel ontruimt kan worden en bezoekers snel de weg vinden naar de diverse (nood)uitgangen.

7.3 Veiligheid

7.3.1 Gebruiksveiligheid

Zoals onder "oriëntatie" aangegeven dient de theaterfunctie op een veilige manier de ontvangst van grote groepen personen die niet bekend zijn met de situatie te faciliteren. Daarbij dient rekening te worden gehouden met de specifieke omstandigheden in een theater-omgeving die maken dat vaak gebruik wordt gemaakt van relatief lage verlichtingsniveaus om sfeer te kunnen maken en grote contrasten tussen het lichtniveau op het toneel en in de zalen. Ook kan er sprake zijn van hoge geluidsniveaus die maken dat alarmeringen niet gehoord worden, tenzij hiervoor extra voorzieningen worden getroffen. In geval van calamiteiten dienen de vluchtwegen goed herkenbaar te zijn, ook voor mensen die slecht bekend zijn in het gebouw. De vluchtwegen moeten zodanig zijn uitgevoerd dat het niet mogelijk is om via de vluchtwegen personen ongewenst toegang te geven tot het complex.

Ook voor het personeel moet een veilige situatie worden gecreëerd. De functie "theater" heeft een aantal typische risico's in zich die maken dat bijzondere aandacht noodzakelijk is om toch een zo veilig mogelijke situatie te bieden. Hierbij kan onder meer gedacht worden aan hoogteverschillen tussen toneel en zaal, tussen rijen stoelen, tussen de bruggen en het toneel en tussen de

rollenzolder en het toneel. Verder worden er zware installaties op hoogte aangebracht en regelmatig veranderd en wordt er gewerkt met hijswerktuigen. Deels vinden deze werkzaamheden door eigen personeel plaats, deels door personeel van gezelschappen dat ter plaatse niet bekend is met de situatie.

7.3.2 Sociale Veiligheid

Binnen het cluster (met daarbinnen het theater en de bibliotheek) dient de sociale veiligheid voor zowel bezoekers als medewerkers zoveel mogelijk geborgd te worden door overzichtelijke ruimten te ontwerpen met goede zichtlijnen en dus zonder verspingingen, dode hoeken en doodlopende gangen. Waar geen toezicht mogelijk is moet het plaatsen van camera's worden overwogen, waarbij het streven moet zijn om dit zoveel mogelijk te beperken. Aandachtspunt hierbij is dat bij gebruik van camera's ook voorzien moet zijn in toezicht op de beelden. Het betreden van het niet-publiekstoegankelijke deel van het gebouw moet ontmoedigd worden door het ontwerp en daarnaast door middel van goed gekozen hang- en sluitwerk worden voorkomen.

Rondom het pand dient de sociale veiligheid te worden gewaarborgd door te zorgen voor een goede verlichting, aansluitend op, en afgestemd op de openbare verlichting. Er dient sprake te zijn van een heldere logistiek waarbij de publieke in- en uitgangen en die van het personeel duidelijk herkenbaar zijn en in het zicht zijn geplaatst. Onoverzichtelijke sprongen in de gevel dienen vermeden te worden. De (wandel)routes van openbare weg naar ingang, van parkeermogelijkheden naar de ingang en van fietsparkeermogelijkheden naar de ingang moeten goed verlicht zijn en in het zicht liggen.

7.3.3 Inbraakveiligheid

In verband met de aanwezigheid van kostbare technische installaties bij het theater in combinatie met de gevraagde transparantie van de activiteiten binnen het cluster naar de buitenwereld is het van belang dat er voldoende maatregelen worden getroffen om inbraak te ontmoedigen, om vervolgens een eventuele poging te bemoeilijken en tenslotte om tijdig te alarmeren indien toch een poging tot inbraak zou worden ondernomen. Vanuit de bibliotheek worden geen bijzondere eisen gesteld aan deze beveiliging. Hiervoor moeten kwetsbare plekken in de gevel voldoende in het zicht liggen en aangelicht worden, dienen de juiste keuzes gemaakt te worden in beglazing en hang- en sluitwerk en dient het pand voorzien te zijn van een inbraakinstallatie. Er dient een beheerd sleutelplan gerealiseerd te worden en het zonder toestemming betreden van niet-publiekstoegankelijke delen van het gebouw (zoals toneelhuis, kleedkamers en artiestenfoyer) moet worden voorkomen.

7.3.4 Brandveiligheid

De aanwezigheid van grote groepen personen in combinatie met de specifieke omstandigheden van het cultuurcluster maken dat er bijzondere aandacht moet zijn voor brandveiligheid. De wens om functies transparant met elkaar te verbinden vraagt om aandacht voor brand- en rookseparatie van deze functies ten opzichte van elkaar. Ook vraagt het oppervlak van de grote zaal ten opzichte van het toneel met de daaromheen en daarboven gelegen functies om bijzondere aandacht en voorzieningen. Onderzocht moet worden of, en zo ja op welke wijze, zaal en toneel brand-technisch van elkaar gescheiden dienen te worden.

Uiteraard dienen er voldoende middelen aanwezig te zijn om een beginnende brand te bestrijden en daarnaast dient het voor de brandweer goed mogelijk te zijn om bij een calamiteit het gebouw te ontruimen en de brand te bestrijden. Bijzondere aandacht hierbij vraagt de toneeltoren waarbij niet alleen het vluchten (via lift op noodtrap) een aandachtspunt vormt, maar ook de mogelijkheid om een eventuele brand in dit bouwdeel te bestrijden.

De brandmeldinstallatie dient voorzien te zijn van een automatische doormelding naar de alarmcentrale.

7.4 Flexibiliteit

7.4.1 Uitbreidbaarheid

Gezien aard en locatie van het theatercluster ligt uitbreiding van het gebouw niet erg voor de hand. Op voorhand hoeft geen rekening gehouden te worden met een derde zaal of bijvoorbeeld een uitbreiding van het vergadercentrum. Bij functiewijziging zal er waarschijnlijk eerder sprake zijn van inbreidbaarheid, waarbij ondersteunende ruimten of bijvoorbeeld de ruimte voor boeken en activiteiten een andere functie krijgt of bijvoorbeeld ruimten die nu publiek zijn ondersteunend worden of andersom.

7.4.2 Aanpasbaarheid

Gezien de horizon van 40 jaar waarover wordt voorzien dat het cultuurcluster haar functie moet vervullen is het duidelijk dat aanpassingen noodzakelijk zullen zijn om de bouwdelen tussentijds aan te passen aan ontwikkelingen in toneeltechniek, in het cultuuraanbod en aan de rol van de bibliotheek binnen de gemeente. Ook mag verwacht worden dat nieuwe partners zich in de toekomst willen aansluiten bij het cluster of dit juist wensen te verlaten. Voorzien wordt dat aanpasbaarheid in de hoofdstructuur van het theaterdeel van het cluster niet te realiseren is. Haalbare aanpasbaarheid moet zich in dit deel dan ook richten op het kunnen vervangen en opwaarderen van de theatertechniek en het aanpassen van ondersteunende ruimten naar andere werkconcepten en een andere verdeling van ruimte. Het is dan ook gewenst om de ruimte voor theatertechniek zodanig te dimensioneren en te detailleren dat deze enige flexibiliteit beschikt om ook in de toekomst geschikt gemaakt te kunnen worden voor voortschrijdende technische ontwikkelingen. Ook dienen ondersteunende ruimten zodanig generiek ontworpen te worden dat ruimten een andere functie kunnen krijgen en geschakeld of juist gesplitst kunnen worden wanneer het gebruik daarom vraagt. In de praktijk betekent dit dat zaken als stramienmaten, ventilatiepunten, verlichting schakelingen, data-punten en wcd's zodanig gekozen worden dat deze aanpasbaarheid gewaarborgd wordt.

Voor de functies bibliotheek en IVAK binnen het cluster wordt voorzien dat hiervoor ruimten kunnen ontworpen die geschikt zijn voor een meer flexibel gebruik en die dus makkelijker zijn aan te passen aan veranderingen in gebruik in de toekomst. Wanneer deze ruimten worden ontwikkeld in combinatie met bijvoorbeeld woningbouw lijkt het logisch om deze functies te ontwikkelen in een vorm die ook (deel)gebruik voor commerciële functies mogelijk maakt zodat er in de toekomst ruimte is voor groei en krimp of verandering van de culturele functies.

7.4.3 Multifunctionaliteit

Naast de hiervoor genoemde flexibiliteit in de ondersteunde functies richt multifunctionaliteit zich vooral op de ruimte voor boeken en activiteiten van de bibliotheek, de kleine zaal in het theater en de multifunctionele zaal in het vergadercentrum. Voor de bibliotheek geldt dat in deze ruimte zowel de traditionele bibliotheek, met uitleen van boeken een plek moet krijgen als ook alle andere activiteiten die door of via de bibliotheek nu en in de toekomst aangeboden worden. Het gaat hier om informatieverstrekking, cursussen, bijeenkomsten, kleine optredens et cetera.

De kleine zaal in het theater kan gebruikt worden als pop-zaal (met vlakke vloer) of als kleine theaterzaal (met uitschuiftribune en een aantal losse stoelen) voor kleinere voorstellingen. Het aantal bezoekers varieert daarmee tussen 200 en 600 personen. Akoestiek en aankleding moet aanpasbaar zijn voor deze verschillende functies.

Tenslotte wordt één van de zalen in het vergadercentrum zowel gebruikt voor grotere bijeenkomsten en vergaderingen (waarbij diverse opstellingen gekozen kunnen worden), maar ook als repetitieruimte voor toneelverenigingen.

7.5 Beheer

De gemeente Delfzijl (en in de toekomst de fusiegemeente) wordt waarschijnlijk eigenaar van het cluster en is als verhuurder verantwoordelijk voor het eigenaarsonderhoud van het gebouw. De gemeente heeft een verplichting en belang om de publieke gelden die worden besteed effectief en efficiënt in te zetten. Vanuit dit perspectief dient dan ook in het ontwerp van het complex, de keuze voor materialen en technieken en de voorzieningen die worden getroffen om onderhoud in de toekomst mogelijk te maken rekening te worden gehouden met het beperken van de onderhoudskosten en het minimaliseren van risico's vanuit gebreken en defecten.

Als voorbeeld voor zaken waarmee rekening kan worden gehouden geldt:

- Kies materialen voor gevels en daken met een lange levensduur en een voorspelbaar verouderingsproces.
- Ontwerp installaties op een wijze dat sprake is van redundantie of tenminste dat de gevolgen van een eventuele storing beperkt zijn voor de bedrijfsvoering.
- Kies voor onderhoudsgevoelige afwerkingen in publieksruimten (bijvoorbeeld parketvloeren) voor materialen waarbij onderhoudsinterval en de tijd die nodig is voor onderhoud is afgestemd op het gebruik als theater en bibliotheek (bijvoorbeeld zodat periodiek onderhoud alleen nodig is in de zomervakantieperiode).
- Hou rekening met een goede bereikbaarheid van installaties door personeel met gereedschap en met reserveonderdelen zonder dat hier tijdelijke voorzieningen voor getroffen moeten worden.
- Hou rekening met blijvend beschikbare opstelplaatsen voor kranen en hoogwerkers wanneer deze nodig zijn om bijvoorbeeld luchtbehandelingskasten en koelmachines te kunnen vervangen.
- Zorg dat glasbewassing van binnenuit mogelijk is of tenminste kan plaatsvinden zonder inzet van te huren materieel.

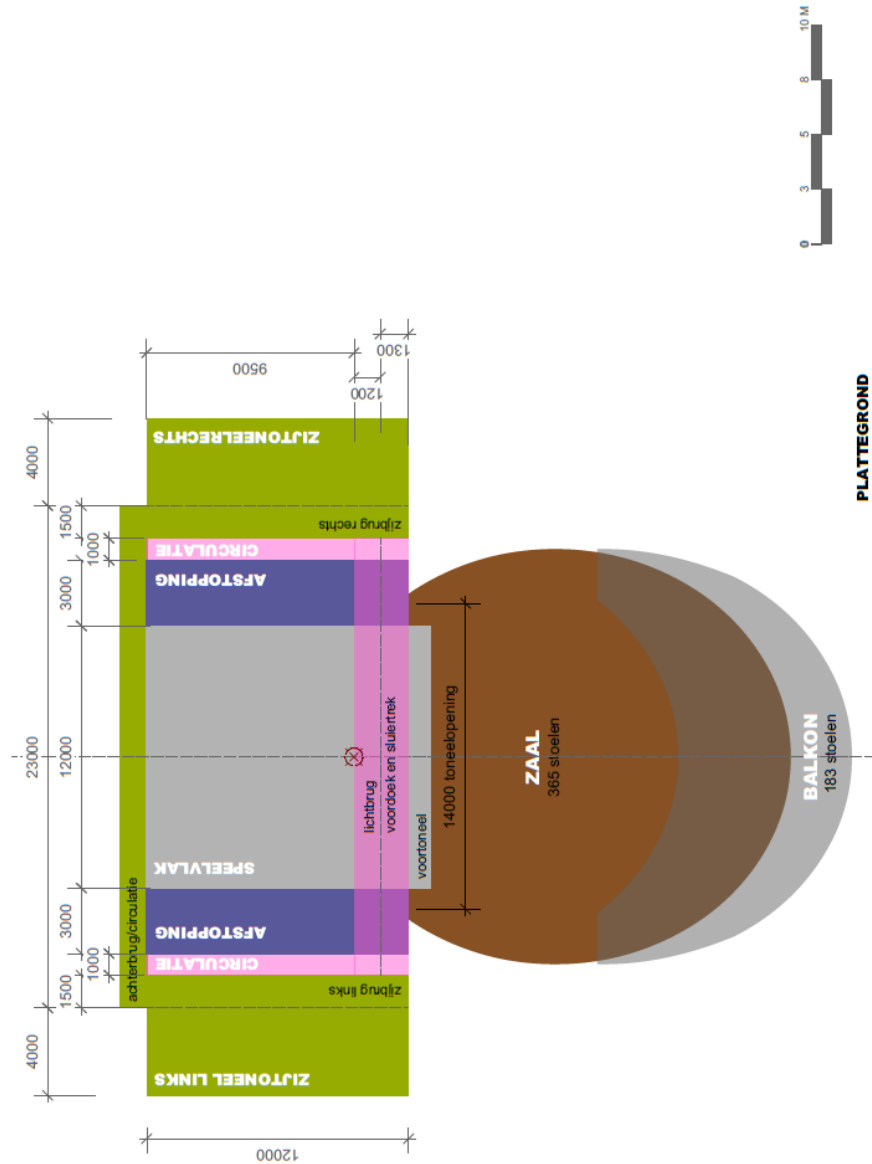
8. Bijlagen

8.1 Bijlage: Programma van Eisen theatertechniek

Dit wordt in een volgende projectfase toegevoegd.

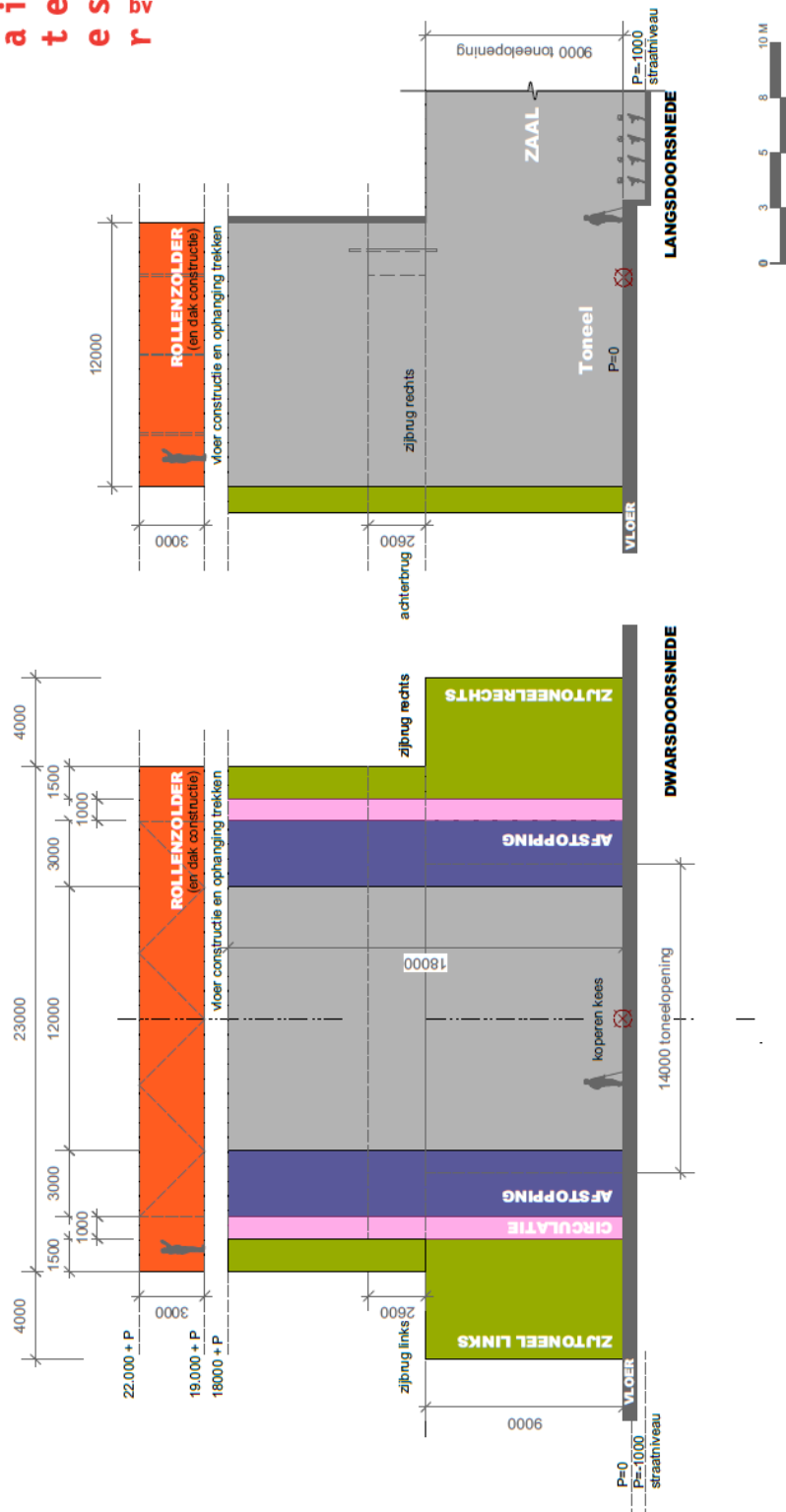
8.2 Schematische afbeelding grote zaal

t a d v a i s e s b v
t h d e v a i s e s r

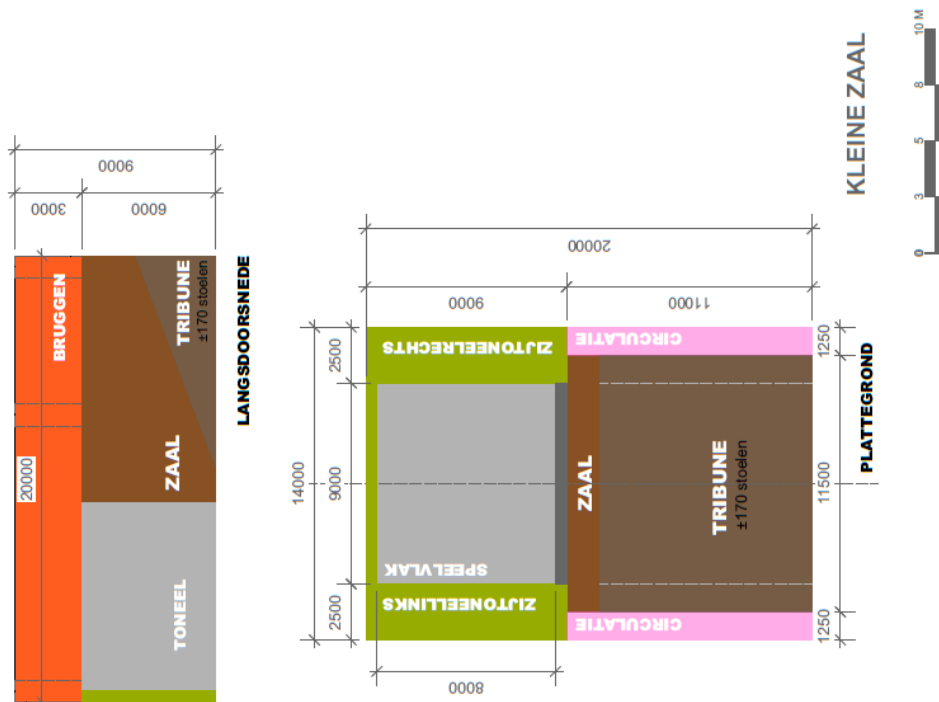
8.3 Schematische afbeelding toneeltoren (grote zaal)

t a d e v i e s b v
t h e a t e r

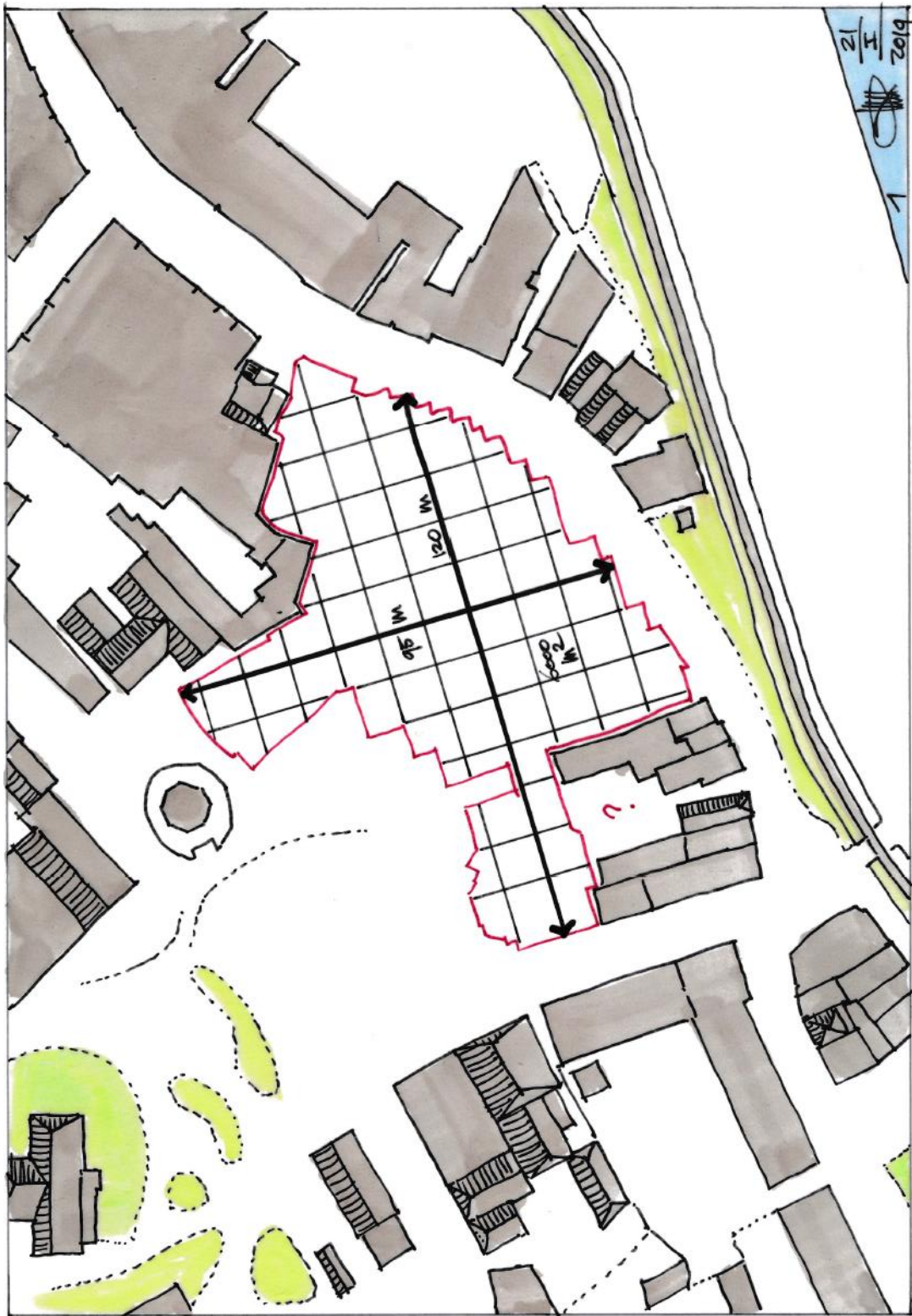

8.4 Schematische afbeelding kleine zaal

adviseurs bv

8.5 Stedenbouwkundige situatie (schets)

8.6 Stedenbouwkundige situatie (luchtfoto)

8.7 Demarcatie huur versus bedrijfsvoorzieningen

Verdeling Toneeltechniek (concept)

Toneeltechniek	aantal	Gemeente	Molenberg
Rollenzolder boven toneel en voortoneel	320	X	
zaalbruggen	30	X	
zijbruggen	26	X	
achterbrug	23	X	
rinnen	2	X	
decortrekken	62	X	
zijtrekken	2	X	
PORTAALBRUG			
SLUIERTREK	1	X	
kraanbanen en traversebalken	12	X	
Kettingtakels FOH	3		X
besturing	1	X	
keuringen	1	X	
Zaalstoelen	565	X	
toneelstoffering			
voordoek	1		X
poten, friezen, fond	1		X
horizon	1		X
zijzwart	2		X
dansvinyl	1		X
doekenwagens	6		X
toneelverlichting			
regeltafel	1		X
schakelbare voedingen	E-inst		
DMX netwerk	1	X	
Schijnwerpers vast	36		X
Schijnwerpers beweegbaar	18		X
Horizon	8	X	
volgspot	1		X
lichttrussen	4		X
lichtladders	4	X	
los materiaal	1		X

Geluidinstallaties

stelpost				X
----------	--	--	--	---

Los materiaal

				X
--	--	--	--	---

Kleine zaal

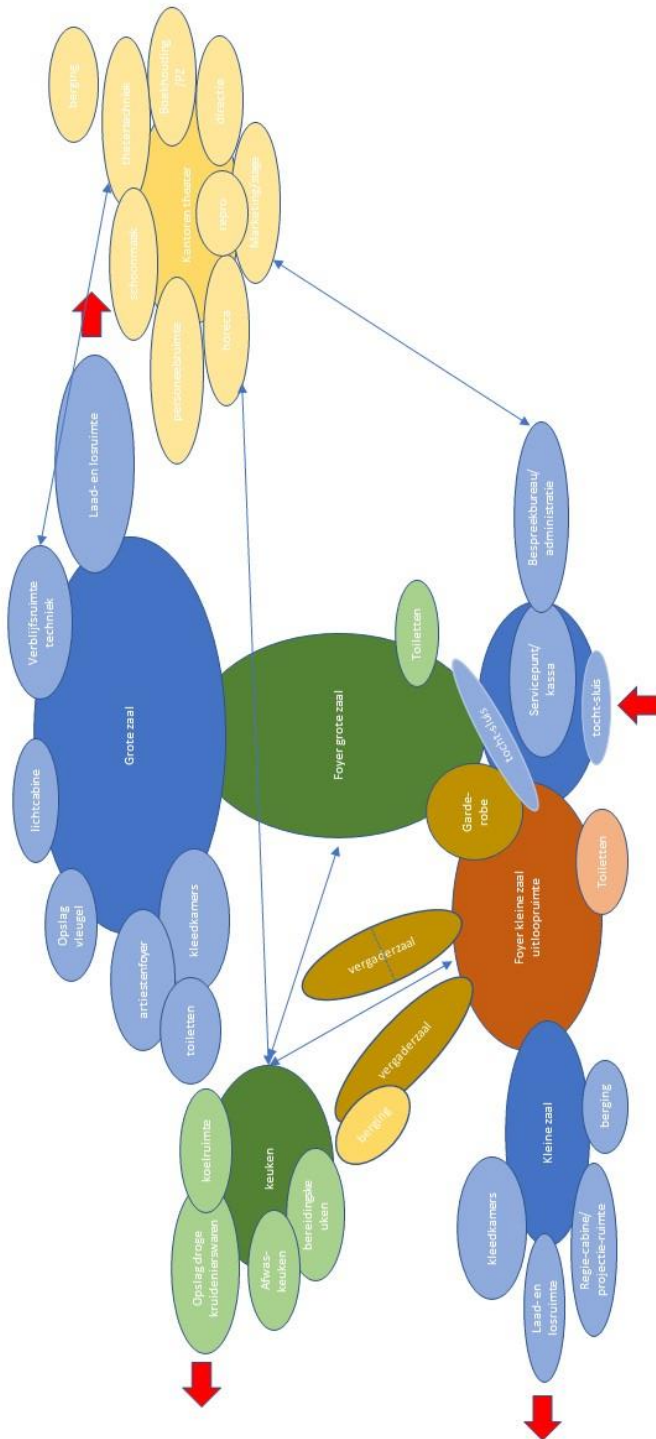
lichtbruggen	82	X		
trekken	12	X		
kraanbanen	3	X		
takels en loopkatten	6			X
tribune met stoelen	170	X		
toneelverlichting	1			X
geluidinstallatie	1			X
filmprojectie	1			X
stoffering	1			X
losse inrichting	1			X

Foyer en Cafe

stelpost	1			X
----------	---	--	--	---

8.8 Relatieschema

Relatieschema Cultuurcluster De Molenberg Delfzijl v0.4a
Deel: Theater

Relatieschema Cultuurcluster De Molenberg Delfzijl v0.4b
Deel Bibliotheek

